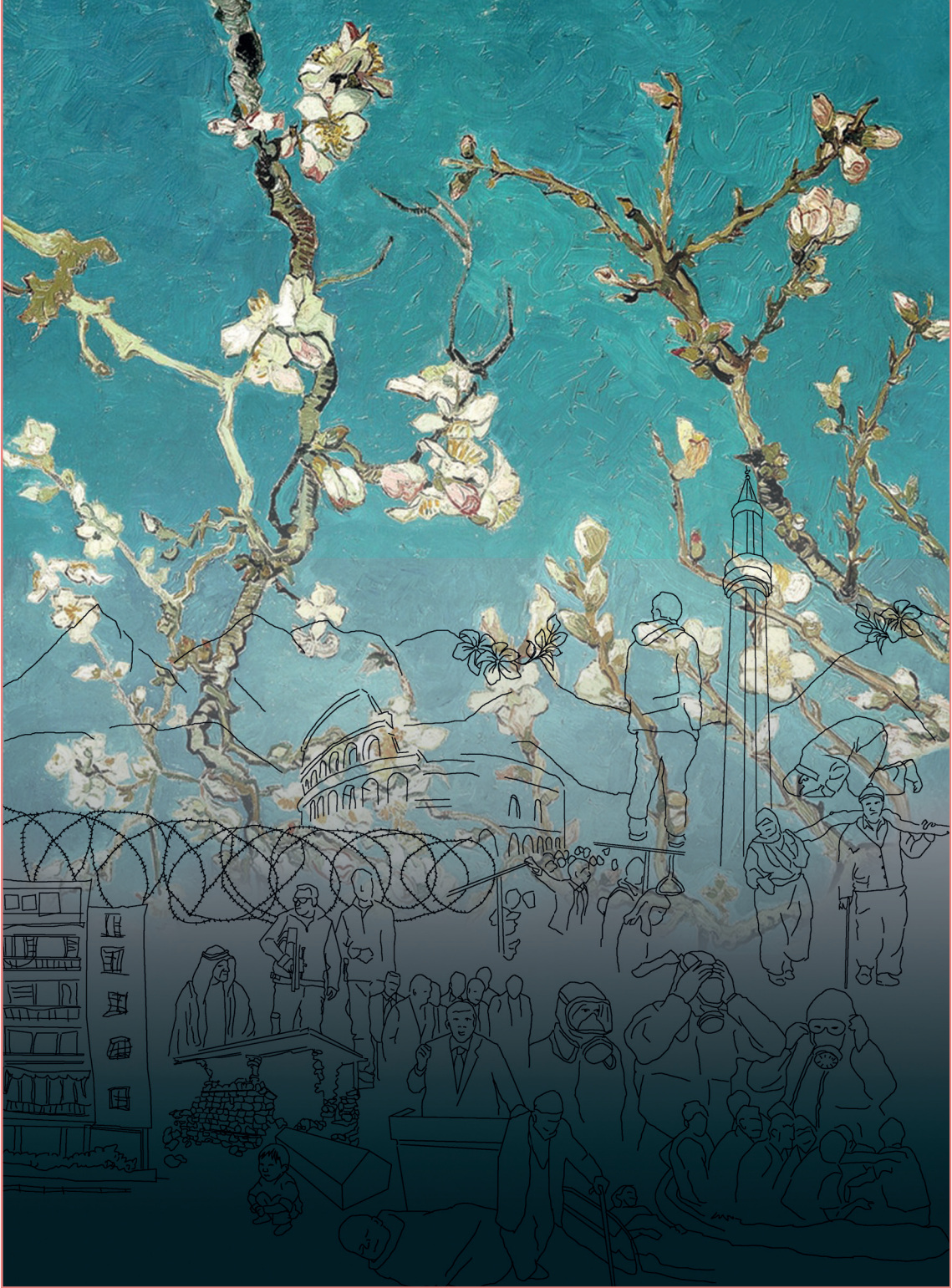

gökmavi

2020 Mart, Sayı: 3, Fiyatı: 10 TL

s a n a t - e d e b i y a t - y a ş a m

yaşam, ölüm ve umuda dair

Yunus Aydınlığında / Şehit Haberi / Yiğidim / Birlik Bütünlük / Şehit Acısı / Baston / Bu Nasıl Heyecan / Özgül / Lütfükâr Ademoğluna / Bedelli Ömür / Birinci Tekil Kişi Yol Hikayesi / Bedeli Ödenmiştir Bu Toprakların / Üretken Köy Müzikali / Yazı Atölyesi / İnkılapçı İnsan / O'nun Selamı / Selamın Gücü / Bu Şara Geldim / Adabı ile Yaşamak / Yapay Zeka / Virüsten Korunma Yolları / Mitokondri Odaklı Beslenme / Nuh Tepesi / Faruk Nafiz Çamlıbel / Aşık Veysel

e d e b i y a t g ü n c e s i

Hayrettin Durmuş

1 Mart 1847'de dünyaya gözlerini açan **Recaizade Mahmut Ekrem** hayatı boyunca pek çok ürün verse de bizim gözümüzde o hep "Araba Sevdası" olarak kalacak.

Bahaettin Karakoç cemrenin toprakla buluştuğu 5 Mart 1930 sabahı doğmuştu. "Kar Sesi"ne âşık oldu. "Bir Çift Beyaz Kartal" peşinde koştu hep. "Menzil" uzundu. Türk şiirinin Dede Korkut'u, Beyaz kartalı olmak yakışmıştı ona.

Cumhuriyetin ilk yıllarının önemli tanıklarından yazar **Falih Rıfık Atay**; "Zeytindağı", "Çankaya", "Atatürk'ün Bana Anlattıkları", "Batış Yılları", "Babamız Atatürk" ve "Gezi" yazılarını bize bırakıp gittiğinde tarih 20 Mart 1971'di.

Âşık Veysel baharın geldiğini göremediği için mi bir bahar günü olan 21 Mart'ta gitti dünyadan. Belki de gittiği yerdeydi bahar. Gündüz gece yürüdüğü uzun ince yolun sonuna varmıştı 1973'te.

Johann Wolfgang von Goethe 22 Mart 1832'de değiştirdi dünyasını. O hayat-tayken başlamıştı dünyasını değiştirmeye. Faust derin derin düşündürdü. Hele onun Doğu Batı Divanı unutulacak gibi değil. Peygamberimiz için yazdığı Muhammed'in Nağmesi şiirinin yankısı yüzyıllardır devam ediyor.

Dünya romancılığının usta yazarlarından **Stendhal** 23 Mart 1842'de ölse de Parma Manastırı, Kızıl ile Kara hâlâ başyapıtlar arasında.

Ziya Gökalp, 23 Mart 1876'da, Diyarbakır'da gözlerini açtığında dünya çalkantılı bir devri yaşıyordu. "Türkleşmek-İslamlaşmak ve Muasırlaşmak" fikriyle bir "Altın Işık" yakmış, Türkçülüğün Esasları kitabından dolayı da "Türk Milliyetçiliğinin Babası" olarak anılmıştı.

İyi ki **Evliya Çelebi** "Şefaata ya Resulallah" diyeceğine "Seyahat ya Resulallah..." demişti. Yoksa on ciltlik Seyahatname nasıl yazılacaktı? Kıvrak zekası ve usta diliyle yaptığı latifeler hâlâ akıllardadır.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu 27 Mart 1889'da doğmasaydı bizim de "Yaban", "Nur Baba", "Kiralık Konak", "Sodom ve Gomora" ile "Ankara'dan haberimiz olmayacaktı. Gençliğinde Milli Mücadeleyi ahir ömründe de Kıbrıs Barış Harekatını görmüşlüğü vardır.

Rus edebiyatının büyük ustalarından **Maksim Gorki** de bir bahar günü gelmişti dünyaya. Evlat acısına dayanmayıp peşinden gitmeden önce ne çok kitap yazdı.

1960'lı 70'li yıllarda gençliğin milli tarih şuuruna sahip olmasında önemli etkileri olan "Kızıltuğ ve Kolsuz Kahraman"ın yazarı, Karaoğlan'ın fikir babası **Abdullah Ziya Kozanoğlu** öldüğünde de Mart'ın sonuydu.

Mithat Cemal Kuntay, hepimizin zihnine o unutulmaz iki mısra ile tutundu: "Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır/ Toprak eğer uğruna ölen varsa vatandır." mısraları hâlâ yaşasa da o 30 Mart 1956'da öldü.

Gogol'un henüz paltosu yoktu. Birçok yazar onun paltosundan çıkmadan önce doğdu o. Martın son günü doğduğunda bize Palto, Bir Delinin Hatıra Defteri ve Ölü Canlar'ın müjdesini verecekti. 40 yıllık kısacık ömrüne unutulmaz eserler sığdırmıştı. Aradan geçen iki yüz yıla rağmen hâlâ okunuyor olması her şeyi özetliyor.

Mart kapıdan
baktırıp
kazma kürek
yaktığından mı
bilinmez edebiyatın
en verimli, bereketli
aylarındandır.

gökmavi

Bayrak Yay. Mat. San. ve Tic. Ltd. Şti. adına
İmtiyaz Sahibi: Aykut Edibâli

2020 Mart, Sayı: 3

Yazı İşleri Müdürü: Ahmet Edibâli

Yayın Kurulu:

Filiz Edibâli, Ertuğrul Şakar, İdris Taşpınar,
Hayrettin Durmuş, Selami Yıldırım,
Hakkı Şener, Lütfi Kılıç, Turgut Yıldızan,
Yahya Demeli

Fiyatı: 10 TL

Abone bedelini yatırıp, isminizi, TC kimlik numaranızı, adres ve telefon bilgilerinizi whatsapp hattına ya da e-posta adresimize iletiniz.

Gelen yazılar yayınlanırsa da yayınlanmasa da geri verilmez. Yazıların sorumluluğu yazara aittir. Yazılara telif ücreti ödenmez. Yayın kurulu yazılarda değişiklik yapabilir. Yayınlanan yazılar Gökmavi Dergisi'nin izni olmadan başka bir yerde yayınlanamaz. Yayın politikasına uygunluk aranır.

Baskı: Akademi Matbaa - Topkapı - 15.03.2020
Ayda Bir Yayınlanır. Yerel-Süreli Yayın.

www.gokmavidergi.com

[/gokmavidergi](https://www.facebook.com/gokmavidergi)

mektup@gokmavidergi.com

[0 533 817 92 50](tel:05338179250)

BANKA HESAP BİLGİLERİ

Hesap Sahibi:

Bayrak Yayıncılık Matbaacılık Sanayi ve
Ticaret Limited Şirketi

Türkiye İş Bankası / Çağaloğlu Şubesi:

TR11 0006 4000 0011 0950 7218 37

Posta Çeki Hesap No: 5208657

başlangıçlar, bitişler ve umut

| Ahmet Musa Alp

Yaşarken bizlere zor gelse de, içindeyken fark etmesek de hayat her yıkılışında yeniden kuruluyor. Güneşin ufukta her batımında gün bir daha aynı şekilde yaşamamak üzere yok oluyor. Ama güneşin doğuşu, yepyeni bir günü müjdeliyor. Yeni umutları...

Düzen ve değişim / Yaşadıklarımızdan bazen şikayet ederiz. Olanlar bize karmaşık gelir. Ancak biz anlamasak da yaşam bir denge ve ölçü üzerine inşa edilmiştir. Ve bu düzen, kendiliğinden var olmadı. Sırrını tam olarak kimsenin bilemediği bir şekilde Allah tarafından var edildi. Yaratıldı.

Bizim, "yaşantım" dediğimiz evrenin küçük bir bölümünü de, belki hayatımız boyunca büyük bir kısmını hiçbir zaman göremeyeceğimiz, muazzam büyüklükteki dünyayı da, dünyanın içinde toz kadar kaldığı kainatı ve onun düzenini de Allah yarattı. O'nun "yok ol" diyeceği ana kadar geçecek "zaman" boyunca devam etmek üzere.

Değişim... Bitişleri kabul etmekle başlar. Eskileri, hataları değiştirmek. Her öğretiyi değiştirmek ister. İnsanı, toplumu, yaşamı. Ama gerçek anlamda büyük değişimi dünyada çok az kişi yapabili. Belki de bir tek kişi insanlığa,

bu dünyanın kan dökmeyen, baştan aşağı değiştirilebileceğini gösterdi. O, değişimin mümkün olduğunu sadece 23 yılda bize ispat etti. Onun hayatında da bitişler var, vedalar. Annesine, evlatlarına, eşine, amcasına, şehrine... Peygambere, annesinin vedasını hatırlatmak isterim. "Bizler de onunla aynı çağda yaşamamanın ızdırabı içindeyiz" Selam ve dua ona olsun!

"Her diri ölecek, her yeni eskiyecek, her yaşlı dünyadan ayrılıp gidecektir. İşte ben de ölüyorum. Fakat adım ebediyen kalacak. Çünkü arkamda hayırlı ve tertemiz bir evlat bırakıyorum."

Ölüm / Doğum kadar yaşama dair olsa da hiçbir insan ölmeyi istemez. Normal şartlar altında. Bu yaratılışımıza aykırıdır. Kimse kendisini öldürecek kadar nefesini tutamaz örneğin. Ölüm, bilinmeyen bir âleme dönmek üzere gidiş olduğu için korkutur. Mesele ölüm değil. Bu kaçınılmaz ve irademiz dahilinde olmayan konu. Esas konu yaşam. Nasıl yaşadığımız. Hesap verecek şekilde onurlu ve insanca yaşayabilmekte mesele. İstememek de ölüm var ve her adımda ona yürüyoruz. Ancak esas korkulması gereken ölüm değil, hesap.

Her nefes de bir yıkım ve yeniden inşadır. Bedenimiz ilk doğduğu andaki hücrelerinin pek azını ölüme kadar beraberinde götürür. Her gün bedenlerimizdeki milyonlarca parçamız ölür yenileri doğar. Yaratılış her an, her nefeste devam eder.

Bazı yeni başlangıçların, büyük değişimlerin olduğu bir çağdayız. Kibirli Batı için, Doğu için, köylü için, şehirli için, herkese ani, eşit ve beklenmedik bir ölüm tehlikesi, görünmez bir afet şekliyle vurdu insanlığı. Gözün görmediği tozdan küçük zerreler yere serdi devletleri, toplumları, düzenleri.

Her birimiz elbette öleceğiz. Amina annemizin sözleri insan zihninde bir soru uyandırıyor. "Ardımda ne bırakacağağım?"

2020 yılı çetin / 2020 yılının 3 ayı bize çok ağır dersler verdi. Acıyı, korkuyu, vatan sevgisini, şehadeti, şehit ailelerinin acısını, secdeli toprakların hasretini, yeniden kavuşma ihtimallerini, sınırları, Arap ile Türk'ün ne zamandır kavgalı olduğunu, savaşı, evimize kadar gelebilecek ölümü, salgın hastalıkları, dehşeti, dünyada tek kalmayı, meydan okumayı bir anda yüzümüze vurdu bu sene.

Değişim / İnsan, düzenin değişimini nadiren kendi hayatında hissedebilir. Ancak bizler 2020 yılında bu değişimlerin ayak seslerini büyük acılarla ve büyük endişelerle işittik. Yüreğimizde hissettik.

Umuda dair / Sürekli koşuşturma halindeyiz. Durup düşünmek zorunda kaldığımız, hayatın olağan zannedilen akışının kesintiye uğradığı dönemlerde "şimdi ne olacak?" diye sorarız. Aslında hep sormalıyız. "Ne için yaşıyorum?" diye.

Kitapları şöyle bir karıştırsak, "modern yaşam" diye öğretilen pek çok şeyin eski insanların hayatında olmadığını görürüz. İnsanlığın binlerce, on binlerce yıllık kısacık yeryüzü macerasında elli yıl, yüz yıl ne ki...

Şimdi garip geliyor ama eskiden insanların ne giyinimleri aynıydı ne yürüyüşleri. Kaldı ki o zamanlar her millet kendi giysilerini giymekte özgürmüş... Herkes bir toplan burusu ile sabahın alaca karanlığında 3 kuruş için yollara düşmezmiş. İnsanlar üst üste ve alt alta kutuların içerisine ev diye tıklıp yaşamazmış.

Bir yolculuğumuz vardı bizim. Ötügen'den Roma'ya... Belki bu koşuşturmaya verilen "ölüm korkusu" arası şehitlerin kanıyla sulanan, secdeli topraklarımıza kavuşmak için verdiğimiz yeminleri hatırlamak için vesile olur.

Şehitlerimize minnet ve rahmetle... salgınlarda hastalanan masumlara şifa, insanlığa uyanış duası ile.

Kapak görseli: Vincent van Gogh (1853-1890) / Çiçek Açan Badem Ağacı.
Kapak çalışması, çizim: Esra Akyıldız

Yunus Aydınlığında

Ertuğrul Şakar

Yunus Emre, yüzyıllardan beri baharla, sevgi ile, aşkla anılagelmiştir. Yunus dendiği zaman insanın içini ışıtan bir ışık, bir bilgelik kaplar. Yunus, Allah aşığıdır, Peygamberi Hz. Muhammed aşığıdır. Hakkın, hakikatin, ebedi hayatın aşığıdır:

“Dağlar ile taşlar ile
Çağırayım Mevlam seni
Seherdeki kuşlar ile
Çağırayım Mevlam seni” der.

Selçuklu Devletinin yıkılışı, Moğol istilası ve Osmanlı ve Yeni Beylikler döneminde ruhen ve bedenen yıkılmış Anadolu insanının ruh karanlıklarından çıkmasını ve yeniden tazelenişinin bir gücüdür. Onun için her bahar, her açan çiçek, her doyumsuz güneş ve gün, her bahar yağmuru ve her gülümseyen yüz ve yeniden tazelenmiş umut; bir Yunus’tur.

Çocuk Dünyamdaki Yunus

Ninem Emine Hanım, okuması yazması olmayan Osmanlı bakıyesi bir Anadolu kadını idi. İlk Yunus İlahilerini ondan dinledim. Yunus’u ilk onda tanıdım.

“Şol Cennetin ırmakları
Akar Allah deyu deyu
Çıkmış İslâm bülbülleri
Öter Allah deyu deyu.”

Evet onun ağzından “Allah”, “İslâm” ve “Cennet” kavramlarını öğrendim. Cennet; ırmaklar ve bülbüller diyarı. Daha sonraki yıllarda halkın Yunus bakışının dışında, akademik bir şekilde bahsedilen ve dile gelen bir Yunus duydum:

“Çıktım erik dalına, anda derdim üzümü;
Bostan ıssı kakıdı, der: Ne yersiz kozumu?” Şatiyye süslü bir konuşmalar zinciri Yunus diye anlatıldı.

Gençlik yıllarımda tanıdığım değerli büyüğüm Sayın Aykut Edibali Bey bir sohbet konuşmasında “Anadolu’nun her köyüne bir kravatlı Yunus gerekliliği”nden bahsetti. İslâm Rönesansı içerisindeki insan ruhunun yüceliği adına bende bu konuşma büyük bir çağrışım uyandırdı. Binlerce yaşayan Yunus... Bu sözlerden aldığım ilhamla; mani tarzı dörtlüklerimin ikisinde bu imajı kullandım.

“Bin yıldır bize Yunus
Katılır söze Yunus
Eskiyen bizden değil
Her zaman taze Yunus”
ve

“Her köye bir okyanus
Gök kubbe gibi fanus
İsterim el tutacak
Kravatlı bir Yunus”
diye bu temayı şiirimde işledim.

Yunus’u tanımaya çalıştım. İlahilerini tekrar tekrar okudum. “Risalet-ün Nushiyye” isimli manzum eserini anlayabilmek için bugünkü Türkçeye çevirmeye çalıştım. Gördüm ki bir deneme çalışması olmakla birlikte Yunus bize bir ruh ve nefis destanı hazırlamış. İyilik ve kötülük, insan tabiatının ve tabiatın kuvvetleri yoğun bir kavga içerisinde. Yunus, iyi insana ulaşmak için nasihat ediyor. Ben de bu duyguları “Öğüt Çiçekleri” olarak yeniden kendi tarzımda şiir kalemine almak istememe rağmen

men başaramadım, halen bekletiyorum bir gün kaleme dökebilme umudu ile.

Böyle yoğun devam eden Yunus günlerimden birinin gecesinde, çok fazla rüya ile işim olmamasına rağmen; rüyamda yatıyordum, başucumda birden iki Yunus belirdi. Bir Yunus kara cübbeli ve kara sarıklı, diğer Yunus ak cübbeli ve ak sarıklı. İkisinin de Yunus olduğunu içimde hissettim. Konuşmadık. Uyandım. Bendeki Yunus yansımalarından birer kesit sunmaya çalıştım. Rüyamı da hiç yorumlayamadım.

Allah Ve Hz. Peygamber Tanınmadan Yunus Anlaşılamaz

Yunus, gerçek ve iyi bir Müslümandır. Allah ve Peygamber sevgisi doruk derecesindedir. “Ayrırma beni senden, Yaradan!

Düşüp ölürüm ben bu yaradan.” der. Peygamber Efendimiz için;

*“Canım kurban olsun senin yoluna
Adı güzel, kendi güzel Muhammed!
Şefaate eyle sen kemter kuluna
Adı güzel, kendi güzel Muhammed”* der.

Sevgili kardeşim Ahmet Ataş Bey’in bir anlatımını sizlerle paylaşmak istiyorum. Seksenli yılların başında Eskişehirli Yunus gönüllü kardeşlerimin çıkardığı İki Eylül isimli günlük gazete de muhabir olarak bulunurken, Mayıs başı Yunus Emre Haftası etkinlikleri içerisinde İtalyan Prof. Anna Massala’nın Yunus Emre’yi anlatan bir toplantısına katılır. “Herkes Yunus hümanisttir, iyi bir şairdir, sosyalisttir” derken; İtalyan Profesör, Yunus’un gönül ehli olduğunu, Allah aşığı olduğunu ve dervişliğini vurgulayan etkili bir konuşma yapar. Muhabir kardeşim konuşma nedeni ile kendisini tebrik eder ve Anna Massala’ya hitaben “Sanki siz ‘La İlahe İllallah’ diyeceksiniz sandım” der. Anna Massala da ona hitaben “La İlahe İllallah” der. Ahmet Bey cevaben “Muhammeden Resulullah” diyerek “Bunu tamamlayın” dediği zaman, Anna Massala “Ben Hıristiyan’ım, bu sözü tekrarlayamam” der. Yunus vesilesiyle bir Hıristiyan’ın ne kadar sevgi ve aşk dolu olduğunu beyan etse bile Yüce Peygamberimizin risaleti karşısında taş kesildiğinin ve tükendiğinin güzel bir örneği ile karşı karşıyayız. Dinimizin Yüce Peygamberini “Allah Elçisi” olarak tanımayan bir mantığın bizi ne kadar tanıyabileceği ve hoş göreceğini okuyucuların idrakine bırakıyorum.

Alperen Gönüller

Yunus Emre, her zaman gönül kapısının önünde durmuş ve ona çok değer vermiştir:

*“Bir kez gönül yıktın ise, kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi, elin yüzün yumaz değil”* der...

Yunus, İslâm’ın hikmetlerle süslü estetik ruhunu yalalayabilmiş ve atalarından gelen Türk mitolojisi motifleri ile hamurlaştırmış ve bu hamur ile ulu ürünler vermiştir. Anadolu’da var olan soluk, Ahmet Yesevi dervişliği, alperen ruhu İslâm’ın ruhu olduğu kadar gerçek bir Türk ruhudur. Bahaeddin Ögel’in Türk Mitolojisi kitabının birinci cilt, 81. Sayfasında, “Türlere göre insan” başlıklı bölümünde; “Kişioğlu (insan) Allah’ın yarattığı üç varlıktan biridir. Yer, gök ve insan.” İnsan kutsaldır. Yunus’u oluşturan şartların içinde İslâm ve Türk ruhu ve Horasan Erenleri bakışını bulmak ve yerine oturtmak gerekmektedir. Bu ruha; dünyamızın geleceğinin ihtiyacı vardır.

Sarı Renk ve Yunus Mezarları

Yunus; “Sordum sarı çiçeğe” der. Sarı çiçek, yaşadığı yer olan Sarı köy ve Orta Asya’dan Anadolu’ya gelen Sarıların aşireti. Sarılar, Gökçe Sarılar, Sarı Kayalılar, Kuruca Sarıların Yunus’un ruh atmosferini oluşturan her varlığın içinde bir sarı renk olduğu biliniyor. Benim dikkatimi çeken bu sarı rengin, “Türk İnanışları ve Milli Gelenekler”inde ne anlama geldiğini merak ettim. Türklerde sarı rengin dünyanın merkezi olarak kullanıldığını, “Sarı Çizmeli Mehmet Ağa” deyiminin kaynağının da bu kültür geleneğimiz olduğu ve sarı rengin bir hükümlerlik rengi olduğunu öğrendim. Diğer renkler gibi sarı renginde Türkler arasında önemli ve sembolik değeri var. Sizlere; sarı çiçek deseni ile birlikte Yunus’u da sarı renk içerisinde tarihsel ve mitolojik bir bakışla çeşitlenmiş olduk.

Sarıköy’deki (şimdiki adı Yunus Emre Beldesi) Yunus Emre mezarları, ilk mezar, aktarılmış mezar ve anıt mezar; manevi havası ile adeta külliyeye dönüşmüştür. Bu külliyein yanında tren yolu geçer. Her sene 6 Mayıs-taki resmi “Hidrellez Şenlikleri” burada tertip edilir. Bu etkinlik dışında da çevre halkından on binlerce insanın kendiliğinden kaynaşıp bir piknik, bir şenlik havası içerisinde, traktör, taksit ve otobüsleri ile Yunusça toplanmaları gerçekten görülmeğe değer.

Yunus Emre’nin mezarı-makamları konusunda çeşitli görüş ve tartışmalar vardır. Bunlara girmeden bilebildiğim kadarı ile; Bursa Çayköy, Erzurum Ünye, Döğer, Tire, Sivas, Aksaray, Karaman, Kırşehir, Bolu, Keçiözü, Uluborlu, Kula da Yunus’a sahip çıkmaktadır.

Yunus; bütün tartışmaların, kargaşaların, hırsların, kinlerin, küresel eşkıyalığın karşısında geleceğin aydınlık ufkunun, kardeşliğin çağrısını yinelemektedir.

*Gelin tanış olalım
İşi kolay kılalım
Sevelim, sevilelim
Dünya kimseye kalmaz*

Şehit Haberi

Hayrettin Durmuş

Biri rütbeli üç asker geldi kapının önüne. Yıllardır bu haberi bekliyormuş gibi perişandı ev. Sıvasız duvarlar, cam yerine naylonla kapatılmış pencereler, evin önündeki kırık dökük sandalyeler. Acıdan Camgüzeli'nin bile boynu bükülmüştü sanki. Rütbeli olan üstünü başını düzeltti, kendine çekidüzen verdi ve asker edasıyla sertçe vurdu kapıya. Kapının yarıklarından net olmasa da içerisi görünüyordu aslında. Bir kadın çıkageldi başındaki yazmayı düzelterek:

“Hayırdır komutan!” dedi demesine de dizinin bağı çözüldü. “Var bunda bir iş yoksa neden gelsinler bizim köye, bizim eve” diye geçirdi içinden.

Komutan nazikçe selamladıktan sonra “Başımız sağ olsun ana” deyiverdi. Bu sözleri duyan kadının çaresizliği nasıl hikâye edilir ki? Ne diyeceğini bilemedi, nereye

bakacağını şaşırды, donup kaldı olduğu yerde. Ağlamak istiyordu ama ağlayamıyordu. Güçlkle “Hangisi komutan? Hangi oğlum?” diyebilirdi. Öyle ya iki oğlu vardı askerde. İki koca dağ, iki büyük kahraman, iki büyük umut. Analarının gözünde hâlâ kazaklarını giymezlerse üşüyüp hasta olacak iki candı onlar.

Evin kenarına toplanmaya başladı köylüler. Belli ki kara haber tez yayılmıştı. Köy öyle çok kalabalık değildi. 30-40 hanelik küçük bir köydü. Sayısan 150-200 kişiyi geçmezdi. Herkes tarlada, işte güçte olduğu için de beş on kişiyi bir arada görmek mümkün olmazdı çoğu zaman. Dağınık görünüşler de her zaman birlik içindeydiler. Evlerin arası uzakmış gibi görünse de bir seslenmelik yerdı. Acı, bir evin üstüne düşmez, bütün köye çöreklenirdi.

Köylerde hayat daha sıcak, daha

samimidir. Herkes sahip çıkar birbirine. Cenaze mi var bütün köy tutar salın ucundan, düğün mü var herkes katılır o iki ailenin sevincine. Sen tarlada mı çalışıyorsun, komşu, çocuğun karnını doyurup gönderir okula. Çerçi gelmişse kapının önüne kendine aldığından komşuya da alır. Hastalıktan benzi sararmışsa bir evin bütün köylüler ziyaret eder. Gurbetten yolcusu geldi mi “Müjdem i isterim” diyen dolar içeri. Köy dediğimiz şey büyük bir ailedir aslında.

Tarlada çalışan babaya haberci gönderildi. Adam uzaktan evin önünde toplanan elli altmış kişilik kalabalığı görünce “Hayrolsun, var bunda bir iş. Acaba hanıma mı bir şey oldu?” diye düşündü. Eve yaklaşınca askerleri ve komutanı gördü. Askerlik yapmış adamdı. Gelenin binbaşı olduğunu hemen anladı rütbesinden. Anladığı bir şey daha vardı. Belli ki oğullarından bir haber getirmişlerdi.

Karısını görmemişti henüz. Emine'sini görse şıp diye anlayacaktı her şeyi. Ele güne karşı dik dursa da yüzünün kızarmasından, sessizce içini çekip, ince bir yağmuru andıran gözündeki yaşlardan alacaktı haberi Cumali'nin babası Arif, oysa Emine Ana çoktan olduğu yere yığılıp kalmıştı. Komşu kadınlar kollarına kolonya sürüyor, yüzünü ıslatıyorlardı suyla sanki yüreği soğuyacakmış gibi. "Kendine gel bacım. Senin oğlun..." diyorlar ama gerisini de söyleyemiyorlardı.

İki yüz kişinin yaşadığı köye beş bin kişi gelmişti. Ömürlerinde hiç böylesi bir insan seli görmemişlerdi. Yalnızca Hüseyin Amca "Allah Allah sanki Kabe'de gibiyiz" diyerek hacca gittiği günleri aklına getirip hayretini gizleyemiyordu. Hiç olmadığı kadar araba vardı. "Bu kadar insan, bu kadar araba sığıldığına göre o kadar da küçük değilmiş bizim köy" dedi. Acaba yüreklerinin genişliği mi yanısmıştı köye?

Yürekleri geniş olmasına genişti ama o günkü kadar hiç daralmamıştı kimsenin yüreği. Dün sokakta top oynayan, sıkıştıklarında tarlada çalışanlara azık gönderdikleri Cumali ne zaman büyümüş de asker olmuştu bir türlü inanamıyorlardı. "Elimize doğdu" diyordu komşuları Aziz'le Cemile. "Keşke onun yerine biz ölseydik. Daha yaşı başı ne?" diye üzüntülerini anlatıyorlardı.

Milletin bu üzüntülü halini gören Mahmut Hoca avludaki masanın üzerine çıkıp konuşmaya başladı:

"Aziz Millet! Biliyorum üzüntülüsünüz. Yüreğiniz bir gencimizin, bir yiğidimizin acısıyla dağıldı. Kor düştü Arif'le Emine'nin yüreğine. Yalnız onların mı, hepimizin içi dağıldı. Ne desem, ne anlatsam bilmiyorum ancak bilirsiniz ki Cumali ölmedi. Allah Kuran'da "Allah yolunda öldürülenlere ölümler demeyin. Bilakis onlar diridirler ancak siz anlayamazsınız."21 buyurur. Vatani için, milleti için, din-i mübini İslâm için, ayyıldızlı bayrak için, ülkenin

1- Kuran 2/154 (Bakara Sûresi.)

sınırlarını namusu bilip korumak için gözünü kırpmadan canını verdi o. Ailesine, köyümüze, bize şereflerin en büyüğünü bıraktı. Artık burası 'Şehit Cumali'nin köyü' diye anılacak. Cumali kanat takıp cennete uçtu. Şehitler serdarı Hamza'ya komşu oldu. Peygamberimizin yanında oturuyor artık. Bu toprakların vatan olması kolay olmadı. Bu bayrağın rengi neden al? Şimdi Cumali'nin kanı dalgalandırıyor bayrağı. Düşünün! Daha yüz sene önce Çanakkale'de 'ölmeden mezara' giren yüz binlerce evladımızı hatırlayın. Nice gonca fidanlar kırıldı. Genç ölümü kimse istemez ama dedem mezarlığa hep ihtiyarları gömdüklerini anlatır; 'Köyde genç mi kaldı ki ölsün' diye üzülür, ağlardı."

Bakanlar, milletvekilleri, vali, belediye başkanı, komutanlar konuştu ve sıra geldi "Er kişi niyetine" cenaze namazı kılmaya. Namaz kılındı, helallik alındı ve al bayrağa sarılı tabut yüklendi omuzlara. Dayanamadı Songül. Kendini yerden yere attı. Bir taraftan savruluyor, bir taraftan da ağabeyinin fotoğrafına sınımsız sarılıyordu.

Kazma nasıl eştı o mezarı? Kürek nasıl attı toprağı o gencecik fidanın üstüne? Gömülen yalnızca o değil bizdik sanki.

Mezarlıktan dönüldü. Yasin-i şerifler okundu. Dualar edildi şefaatinin umacağımız o şehide ve kalabalık yavaş yavaş dağıldı. Birkaç gün, birkaç gece daha geldi konu komşu, derken onların da ayağı kesildi.

Mevsimler nasıl geçti? Yıllar nasıl evrildi? Nasıl büyüdü yetimler?

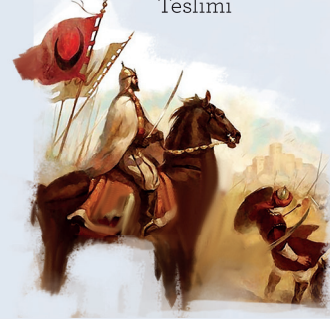
Şehit babası Arif ve Şehit anası Emine elleri koynunda çömeldiler yere:

Emine kadın kocasına "Bak görüyor musun Arif? Cumali'm orada. Kokusunu duyuyor musun? Beni çağırıyor." dedi şehit haberi geldiği gün evlerine asılan bayrağı gösterip.

Hâlâ ateş gibi yanıyordu içi. Sonra yana düştü elleri...

Yiğidim...

Musa Doğruer
Teslimi

*Hain eller sarmış vatan ufkunu,
Onlara bin mezar kazdır yiğidim...*

*Zaferler taçlansın bir güneş gibi,
Mermere destanın yazdır yiğidim...*

*Gönlünde umutlar çiğ gibi olsun,
Düşman sinesini ezdir yiğidim...*

*Kalk borusu çalsın bir şafak vakti,
Düşmanı canından bezdir yiğidim...*

*Bir savaş başladı açık, kesin, net;
Bunu vatanına sezdir yiğidim...*

*Kör tufanlar gibi yüklen üstüne,
Düşmana yapılan azdır yiğidim...*

*Savaş yüreklerden toprağa indi,
İnancın elinde kozdur yiğidim...*

*Senin destanını bir cihan dinler,
Mermere yazılsın sözdür yiğidim...*

*Altaylardan koptun; Tuna'da çoştun,
Bu tarihten gelen özdür yiğidim...*

*Çanakkale, Mohaç, Varna, Çaldıran,
Savaş tarihine tezdür yiğidim...*

*Düşman küçümsenmez karınca olsa;
Düşman uyumayan gözdür yiğidim...*

*Lime lime al da parçala onu,
Buz damlası gibi çözdür yiğidim...*

*Gönül defterine yiğit gözler al,
Hain yürekleri çizdir yiğidim...*

*Alparslan, Fatihler, Yavuz Selimler;
Her biri bir timsal izdir yiğidim...*

Birlik Bütünlük

Dualarımda Yaradan'ıma havale ettiğim dileklerimi sıralamaya kalksam sonunu getiremem. Dileklerimin başında yer alanlarla başlamak istiyorum. Ellerimi açıp; Allah'ıma yönelip, sığındıktan ve kutlu Resul'e salât ve salâvatımdan hemen sonra şu iki arzum dilimden dökülür: "Allah'ım devlete dirlik ve düzenlik, milletime birlik ve bütünlük ihsan eyle." derim.

Hemen ardından da dedemin ve babamın her dualarında tekrar ettikleri; **"Allah kahraman ordumuzu denizde, karada ve havada mansur ve muzaffer eylesin."**i ben de tekrarlarım. Arkasından diğer dileklerimi sıralarım.

Sancılı zamanlarda anam sancılanmış, ızdırabının yoğunluğunu kendisinin bildiği ağrılar içerisinde beni dünyaya getirmiş. Bebekliğimin ve çocukluğumun ceremesini rahmetli anam ve rahmetli babamın hangi ahval içerisinde çektiklerini net olarak bilemiyorum. Ancak gençliğimin sancılı dönemlerde geçtiğini biliyor, geleceğin kaygısını hep çektiğimi ifade etmek istiyorum. Dört mevsimin bir anda görülebildiği, envai güzelliklerin var olduğu vatanımda hep sevgiyi, barışı, kardeşliği arzuladım. Ancak kendimi bildiğim günden beri hep kavgaların tanığı, darbelerin mağduru oldum. Huzurlu günlerin hasretini çekerken, sevginin yoğunluğunun yaşanacağı bayramlara heveslenirken; şehit haberleri, cenaze merasimleri ile matem yaşları akıttım. Niye!!!?

Düşündüm, düşündüm, kendi kendime dedim ki; bizim ve bütün insanlığın atası Hz. Adem'in birinci nesil evlatlarından bu tarafa insanoğlu kavga içerisinde. O günden bugüne sen-ben, iyi-kötü, Hak-batıl kavgaları sürüp gelmiş. İnsanlarını kimileri zulmüyle, kimileri adaletiyle geçip gitmiş. Tarihte layık olduğu yerini almış. Yine dedim ki; ata yurttan kopup gelen atalarımın ana yurttan kök salmaları öyle kolay olmamış. Zalimin karşısına dağ gibi dikilen, mazlumun şefkat kanatlarının altında barındıran atalarım alperen olmuşlar. Kavganın dışında kalmamışlar. Ancak kavgalarını yaşatmak için yapmışlar. Üç hilalin, ay-yıldızın altında niyetleri ilâ-i kelimetullâh olmuş.

"İnsanı yaşat ki, devlet yaşasın." demişler. Yaşatmak için yaşamışlar, yaşatmak için vuruşmuşlar, yaşatmak için barışmışlar. Moğol barbarlarına karşı bedenleri set, Bizans bağnazlarına karşı İstanbul murat olmuş. Kuru cihangirlik için değil; ilâ-i kelimatullâh için

doğuya, güneye yavuz; batıya, kuzeye yıldırım; batıla ise muhteşem olmuşlar. Oluk oluk kan akıtarak, çekinmeden can vererek bu topraklara pençelerini daldırmışlar. Bu topraklar öyle kolaylıkla bize vatan olmamış. Onun için şair:

“Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır;

Toprak, eğer uğruna ölen varsa vatandır.” demiş. Bu topraklar mübarek topraklar. Bu toprakların derinliklerine dedemin kanı, ninemin gözyaşları süzülüş. Bu topraklarda anam babama gelin gelmiş. Bu topraklarda türkülerim çağırılmış. Bu topraklarda ağıtlarım yankılanmış. Bu topraklarda destanlarım yaşanmış...

Bu topraklarda rahat bırakılmayacağıımızı da biliyoruz. Bu toprakları bize mezar etmeye çalışan nice bahtsızlar çıktı. Mertlikle emellerine varamayan mendeburlar, namertliği ellerinden bırakmadılar. Bırakmayacaklar da! Öyleyse kendimizi bilmeliyiz. Kendimize gelmeliyiz. Kendimiz olarak yaşamalı, kendimiz olarak yarınlarda var olmalıyız. Nasıl olacak? Yeniden dedemin duasına dönelim.

Güçlü millet, güçlü devlet, güçlü ordu. Milletimiz; vatanı ana, devleti baba, orduyu da peygamber ocağı kabul etmiştir. Onun için dedelerimiz, ninelerimiz, babalarımız, analarımız dualarında; “Allah devlete, millete zeval vermesin; peygamber ocağı olan ordumuzu denizde, karada, havada mansur ve muzaffer eylesin. Askerimizi, polisimizi görünür, görünmez kazadan, beladan korusun. İlelebet ezanımız susmasın, ay-yıldızlı bayrağımız semalarımızın süsü olsun...” şeklinde dua ederler. Elleri, havada, gözleri ışıltılı, gönülleri coşkulu; huşu ve teslimiyet içinde yapılan bu dualar Yaradan'ın katında elbet makbul. Ama yeterli değil. Yaradan da yeterli olmadığını söylüyor. Dil ile ifade edilenin ameli hâle gelmesini emrediyor. Manevi duaların fiili dualarla perçinlenmesini makbul sayıyor. Öyleyse ne yapmalıyız?

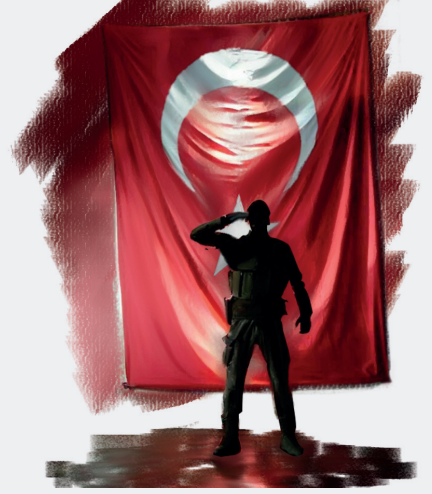
En başta insan olduğumuzu bilmeliyiz. Sorumlu olduğumuzu hatırlamalıyız. “Eşref-i mahlûkat” olduğumuzu, şerefli olmanın gereğini yerine getirmekle mükellef olduğumuzu ak-

limızdan çıkarmamalıyız. Al bayrağımızın altında anavatanımızda yaşayan insanların kardeş olduğu bilinciyle, onları sevmeliyiz. Birbirimizi bağrımıza basmalıyız. Çünkü; biz birbirimize perçinlenmişiz. Birbirimizin ayrılmaz parçalarıyız. Allah'ımız bir, peygamberimiz bir, kitabımız bir, tarihimiz bir, kültürümüz bir, Medeniyetimiz bir... Adımız aynı, muradımız aynı... Aynı havayı teneffüs eder, aynı yolları adımlar, aynı türkülerini çığırırız. Nişanımız, düğünümüz aynı; bayramımız, seyranımız aynı. Bayramlarda kucaklaşır; aynı coşkuyu, aynı sevinci yaşarız. Musallada aynı safta birleşiriz, birlikte gözyaşı akıtırız. Biz buyuz yahu! Biz biriz, biz bütünüz!

Bizi etnik ayrıma, mezhep ayrımına tabi tutanlar bizim kaşımıza, gözümüze hayran değiller. Dün Araplara “Türk baban da olsa öldür!” diyenler, Türklere “Ne Şam'ın şekeri, ne Arap'ın pis yüzü!” söylemini ezberletmeye çalışanlardır. Aldanmayalım; geleceğimizi geçmişimizde görelim, günümüzü öyle inşa etmeye çalışalım. Atalarımız, dedelerimiz; Mohaç'ta, Malazgirt'te, Çanakkale'de, Sarıkamış'ta, Sakarya'da, Dumlupınar'da omuz omuza oldular. Birlikte gaza yaptılar, birlikte zafer kazandılar. Birlikte hezimetini yaşadı, birlikte göğüslerini paraladılar. Allahuekber Dağları'nda karın, buzun altında birlikte dondular, Çanakkale'de bombardıman ateşinin altında birlikte yandılar. Şimdi Allahuekber Dağları'nda, Çanakkale'de, Dumlupınar'da, Aziziyede ve diğer şehitliklerimizde yan yana, koyun koyuna, müsterih olarak uyumaktalar. Onların ruhlarını incitmeyelim! Kemiklerini sılatmayalım!

Türk, Kürt, Laz, Çerkez, Gürcü; Sünni, alevi...hepimiz ay-yıldızlı bayrağımız altında, bu topraklarda yaşamaya mecburuz. Birbirimize mecburuz. Farklı düşüncelerimiz, farklı bakış açılarımız olabilir. Farklılıklarımız; eksikliklerimizi giderme, güzelliklerimizi paylaşmaya yönelik olmalıdır. Beş parmak farklı olmasına rağmen bir ele, bir kola bağlı. Biz de her şeyimizle birbirimize bağlıyız. Birlik, bütünlük içerisinde birbirimizi mutlu, Türkiye'mizi gülistan etmeliyiz. Başka Türkiye yok!

33 şehit verdiğimiz günün ardından...Tüm şehitlerimize Allah rahmet eylesin, yakınlarına ve milletimize sabır versin.

ŞEHİT ACISI

H a k k ı Ş e n e r

*Haberler peş peşe ulanır gelir
Hanginize ağıt yakayım kuzum
Bedenler al kana bulanır gelir
Can dayanmaz nasıl bakayım kuzum*

*Şehitler kervanı yollara düşer
Dolanı dolanı dağları aşar
Kara haber nice yürekler deşer
Bilmem nasıl başa çıkayım kuzum*

*Besledim büyüttüm selvi dal gibi
Solup geldi hazan vurmuş gül gibi
Gözüm yaşı çağlar gider sel gibi
Yüzümü ne ile yıkayım kuzum*

*Bir fitne kuyusu zalim Suriye
Ateş düşüp dağı taşı eriyer
Yavrumu tabutla saldı geriye
Bu acıyı nasıl sökeyim kuzum*

*Can verirken bayrağıma al oldun
Uçup gittin Cennetlere gül oldun
Şimdi gözlerimde bir hayal oldun
Hasretini nasıl çekeyim kuzum*

*Kul Hakkı'yı yakar şehit acısı
Durdukça artıyor yürek sancısı
Ağlaşır anası yarı bacısı
Derdimi kimlere dökeyim kuzum*

İnkılâpçı İnsan

Mehmet Mutluoğlu

“İnanan insan için iradesinin önünde duracak hiçbir engel yoktur.”

Aykut Edibali

Her medeniyet hamlesi yeni bir iman hamlesinin, iman yenilenmesinin eseridir

Her yeni gelişme, ilerleme ve her yeni eser için eserin büyüklüğü ölçüsünde bir çile gerekir. “Muhteşem Türkiye” gibi yeryüzünde fitne ve fesattan eserin kalmadığı bir büyük Barış Medeniyetinin inşası, o büyük esere denk bir çileyi zaruri kılar.

İstirabını çekmediğimiz, çilesiyle yoğrulmadığımız hiçbir işten zafer beklemek hakkımız olamaz.

Ve eğer bizzat kendimizle birlikte toplumumuzun ve nihayet tüm insanlığın kurtuluşu değilse hedefimiz ve kurtarıcılar tarafından kurtuluş bekliyorsak; aslında terçhimiz, köleliği tercih etmek olmuştur.

İşte bu inkılâpçı insandır

İnkılâpçı insan, bir yandan ilmin ve derin tefekkürün ağırlığına, olgunluğuna sahipken; diğer yandan sahip olduğu inkılâpçı ruh onu daima genç, diri, bazen hissi ve heyecanlı kılar.

İnkılâpçı, bir yerde yaşlı insanın olgunluğunda; diğer tarafta her an genç insanın heyecanları, umutları, tazeliği içindedir. Onun için yaş sınırı ve hududu asla olamaz. Daha doğrusu, imkân ve şartlar ne olursa olsun, inkılâpçının iradesini engelleyebilecek hiçbir güç tasavvur edilemez.

İnkılâptan ve inkılâpçıdan uzak olan veya bir şekilde o ruhu kaybederek sıradanlaşan insan, inkılâbı ve inkılâpçıyı anlayamaz.

Hz. Peygamberimizin Hakk’a yürümesinden 34 yıl sonra, 668 yılı ilkbaharında, 84 yaşındaki Hacı Eyyüb El-Ensari ve arkadaşlarını İstanbul surlarının önünde şahadete taşıyan işte bu ruhtur.

Kanuni’yi 72 yaşında Macaristanlara Zigetvar’a yürüten bu inkılâpçı ruhtur.

Bilal-i Habeşi’ye kölesi olduğu Ümeyye Bin Halef’in akla hayale gelmedik işkenceleri karşısında ve nihayet kızgın güneşin olduğu bir çöl gününde ağır taşın altında ezilirken ve inkâr ederse azad edileceği vaat edilmesine rağmen, ona “Ahad, Ahad” diye haykırtan bu inkılâpçı ruhtur.

Çanakkale’de 276 kiloluk top mermisini Seyyid Onbaşlı’ya kaldırtan bu inkılâpçı ruhtur.

İnkılâpçı insan, her şeye imanı ile bakar; imanı ile yaşar ve o her daim yaşayan bir inkılâp olur.

Akif’imizin dediği gibi,

“İmandır o cevher ki; İlahi ne büyüktür;
İmansız, pash yürek sinede yüktür.”

O halde, ayağa kalk! Kendinin, ülkenin, İslâm dünyasının ve insanlığın kurtuluşu için uyan!

Bedeli Ödenmiştir Bu Toprakların

Turgut Yıldızan

"Bu topraklarda olmanın bedeli ağırdır." diyor Profesör Doktor Azmi Özcan. 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu'yu yurt edindiğimizde her tarihi olay gösteriyor ki, Doğu Roma denilen Bizans bu bedeli ödeyemedi. Ödeyemedikleri için tükendiler. Ya Türk milleti öyle mi?

Malazgirt Savaşı başlı başına bir bedel şahlanışıydı. Sultan Alparslan Gazî'nin beyaz bir elbiseyle kefen niyetine bu savaşa katılması, Cuma Namazı kılındıktan sonra savaşa başlaması, hiç görülmemiş bir savaş taktiği uygulaması Anadolu'yu hak ettiğimizin göstergeleri olmuştu.

Ya Çanakkale'de ödediğimiz bedeller. Bir literatür taraması yapılsa onlarca yerli hatıra eserleri yanında bir o kadar da Çanakkale'de savaşmış düşmanlarımızın hatıra eserleri mevcut. Hem yerli, hem de yabancı eserlerde kahraman millet evlatlarımızın verdiği insanlık derslerine şahit oluyoruz. İşte can pazarı Çanakkale Destanı'nda ödenen bedellerden bir tanesi;

Asteğmen Mehmet Muzaffer, diğer cephelere asker ve malzeme sevkinde kullanılan araçların lastik ihtiyacı temin için karargâh tarafından İstanbul'a gönderilir. Komutanlarının emri üzerine lastik almak üzere İstanbul'a gelen Mehmet Muzaffer, aradığı lastikleri Karaköy'de Yahudi bir tüccarda bu-

lur. O yıllarda İstanbul'da otomobil ve kamyon nadir rastlanan vasıtalar ve lastikleri ise yok denecek kadar azdır. Yahudi tüccarla anlaşan Muzaffer, lastikler için ödenecek parayı almak üzere Erkan-ı Harbiye'ye gider.

Bedeli Çanakkale'de

Yazıyı okuyan Yarbay, "Ne alınacak?" diye sorar. "Oto ve kamyon lastiği" deyince kızar:

"Bak oğlum! Ben askerin ayağına postal, sırtına kaput alacak para bulamıyorum, sen otomobil lastiğinden bahsediyorsun. Hadi yürü git insanı günaha sokma. Para mara yok!"

Mehmet Muzaffer, Erkan-ı Harbiye'den çıkar. Beyazıt Meydanı'nda yürürken aklına bir çözüm gelir. Doğru Yahudi tüccarın yanına gider. Paranın sabaha hazır olacağını, gemiye yetiştirmek için lastikleri erkenden alacağını söyler. 1. Dünya Savaşı'nın başlarından itibaren çıkarılan ve karşılıklarının harpten sonra altın olarak ödeneceği yazılan "evrakı nakdiye"nin basımın-

da kullanılan kağıdın aynısını Karaköy'den tedarik eden Mehmet Muzaffer, bütün gece çini mürekkebi ve boya ile 100 kaime taklit eder. Kahraman asker, "Bedeli Der Saadet'te altın olarak tesviye olunacaktır" ibaresi yerine ise "Bedeli Çanakkale'de altın olarak tesviye olunacaktır" yazar.

Mehmet Muzaffer, "yüzlük kaime"-yi tüccara verir ve lastikler, Sirkeçiden Çanakkale'ye gidecek gemiye yüklenir. Birkaç gün sonra Yahudi tüccar elindeki parayı bozdurmak üzere Osmanlı Bankası'na gider, paranın sahte olduğunu burada öğrenir. Üstelik o dönemdeki en büyük kağıt para ellilik kaimeydi. Mehmet Muzaffer, bir gecede iki sahte para yapamayacağı için 50 kaimeye benzeterek yüzlük kaime yapar. Yahudi tüccar olayı büyütme istemez ama hikaye tüm İstanbul'a yayılır. Şehzade Abdülhalim Efendi, karşılığını vererek tüccardan parayı alır, zarif sedef kakmalı, içi kadife bir mücevher çekmecesine yerleştirir ve İstanbul Polis Okulu'ndaki Emniyet Müzesine hediye eder.

bedelli ömür

'Yaş otuz beş! Yolun yarısı eder.' diyen Cahit Sıtkı Taranca, kırk altı yaşında vefat etmişti. Peki biz ne zaman yolun yarısı geleceğiz, geldik yada geçtik.

Bunu düşünmek yerine yaşadığımız hayatın kıymetini bilmeliyiz. 'Anı yakalamak' son zamanlarda sık kullandığım ve uygulamaya çalıştığım bir hayat düsturudur. Çünkü hayatın bize ne zaman ne getireceğini bilmiyoruz. Bu sebepten kıymetini bilerek yaşamalıyız. Zevk aldığımız şeylere daha çok zaman ayırmalı mutsuzluklardan kurtulmalıyız. Bence her insanın kendi başına yapmaktan bir meşgale edinmeli. Bu spor olabilir, hobi olabilir. Bunlar insanı rahatlatır en büyük sorunumuz olan stresten uzaklaştırır zamana kıymet verir. Hayatın hızlı akışı bizi savurmamalı kendimize vakit ayırmalıyız. Durup arkamıza baktığımızda hayatımızı nasıl geçirdiğimizi düşündüğümüzde elle tutulur bir şeyler olmalı. Bireysel kültürün daha çok geliştiği toplumlarda bunun daha etkin uygulandığını bizzat gözlemlerimde tespit ettim.

Güzel bir hayat için bedel ödemek gerekir. Bu bedel maddiyattan çok mutluluk üzerine olmalıdır. Mutluluğu yakalamak için ödenmeli bu bedel. Bu bedel ancak çabayla oluyor. Çabalamadığımız sürece istediğimiz hayatı yakalayamayız.

Şimdi oturup bir düşünelim neler yaptık. Yaşım olmuş otuz yedi! "Ne ara otuz yedi oldum?" demek yerine yaşadığım bu süre zarfında neler yaptım. Bedel ödedim mi yoksa daha ödeyemedim mi? Daha neler yapmalıyım? Yapmak istediğim ama yapmadığım neler var?

Bakalım neler çıkacak...

Her insanın oturup düşünmesi gereken şeydir, ömrünü nasıl tükettiği. İnsan hiçbir zaman bu yaşa nasıl geldiğini anlayamamıştır.

**Selma Erdem Durmuş'un
Yeni Kitabı**

Göç Çiçekleri

Selma Erdem Durmuş, ilk şiir kitabı "Kır Çiçekleri"nden sonra ikinci şiir kitabı Göç Çiçekleri ile selamlıyor okurlarını. Bir kadın duyarlılığı, anne şefkati hemencecik seziliyor şiirlerinde. Selma Erdem Durmuş'un şiirleri ayağı yere basan şiirler. Kökü toprakta, yankısı yürekte. Konusunu tabiatın alıyor.

Pastoral şiirler diyebileceğimiz nitelikte. Pek çoğumuzun dikkatini çekmeyen şeyler onun şiirlerinde canlanıyor. Papatyanın rengi, kırlangıcın civıltısı, börtü böceğin sesi uyanıyor içinizde. Mülteci bir çocuk konuk oluyor sonra. Şiirleri kısa yazılıp uzun okunan tarzda. Kısacası hayatın sesini, renklerini, ince ayrıntılarını şiire dökmüş şair.

Özgül

Ranâ Temiz

Pembe bir gül,
Yarın beyaz mı açsam diye düşünmez.
Ya da kırmızıya imrenmez.
Onu özel ve güzel kılan, pembe olmasıdır.
Onu seven, koklayan herkes bilir ki,
Yarın kırmızı olmayacaktır.
Ve ondan bir gün 'beyaz bir gül olmasını beklemek
Aslında onu hiç sevmemektir.

Belki ne beyaz kadar masumdur başkası için,
Ne de kırmızı kadar iddialı ve anlam yüklü.
Fakat o, kendi toprağında, nereye ekilirse ekilsin, hep pembe bir gül olarak kalacaktır.
Bu onun, dünyada bir yer edinme biçimidir.
Gittiği yer, onu seven kişi , ya da gördüğü manzara onu değiştirmeyecek.
Ve dahası
Değiştiremeyecektir.

İmrenmekse
Böyle onurlu duran pembe bir güle imrenmeyi yeğlerim.
Ne fazla iddialı, ne çok masum
Fakat
Pembe doğarak
Başka hiçbir renge bulaşmadan
Veda ederek.

Baston

İdris Taşpınar

Bir yıllık eğitim öğretimin yılının son günüydü. Hani sayılı günler tez geçer derler ya bir yıl da geçip gitmişti. Son teneffüs girişinde öğretmenimizi dört gözle bekliyorduk. Öğretmenimiz karnelerle çıkageldi. Okul numaramıza göre karnelerimizi dağıttı. Her birimizi ayrı ayrı tebrik etti. İyi tatiller dileyerek bizleri uğurladı.

Karnemi alarak doğruca eve vardım. Babam vardiyalı çalıştığı için sabah beşte işe gitmiş öğle sonu gelmişti. Karnemi bakıp tebrik ettikten sonra; “Oğlum otobüs biletini aldım yarın sabah yedi otuzda köye hareket ediyorsun” dedi. Babam her yıl böyle yapardı. Hiç zaman kaybettirmez, karnemi aldığımın ertesi günü köye gönderirdi.

Babam her yıl annemi de nisan ayı başında köye gönderirdi. Dedem, ba-

baannem, halalarım ve amcam köyde yaşıyorlardı. İlkbaharla birlikte çalışmaya başlarlar, sonbaharda hasat yapılırken kış boyu hayvanları beslerlerdi. Annem sonbaharın sonunda şehre gelir ilkbaharın başında köye gider bahçeleri eker, bağların bakımını yapardı. İlkokul ikinci sınıftan itibaren ilkbahar ve sonbahar aylarında annem olmadan şehirde babamla birlikte yaşadık. Okul tatil olunca hemen beni köye gönderirdi. İlkokula başlamışsanız artık büyüklerin gözünde yetişkin sayılırsınız. Yetişkinler gibi köyde her işte çalışırsınız. Köyde okuduğum dönemlerde ilkbaharda eşeklerle bahçelere bağlara gübre çeker, ekim, dikimde yardımcı olur, yaz gelince de bağ ve bahçelerin bakımını yapardık.

Köye vardığımda dedem “Bak a oğul misafirlik üç gün. Üç gün boyunca serbestsin. Dördüncü gün sabah erkenden ben neredeysem sende ordasın” derdi. Üç gün boyu gezer arkadaşlarımla hasret giderirdim. Dedem dördüncü gün sabah namazından geldikten sonra kapımızı döğerti. Annem, babaannem

halalarım dedem gelmeden kalkarlar koyun, keçi ve inekleri sağarlar, tandırı yakarlar, sütleri ve sabah çorbalarını pişirirlerdi. Bazı günler tarhana çorbası, bulgur çorbası, pancarlı aş sabah kahvaltısı olarak yediğimiz şeylerdi. Sabah saat en geç yedide bahçelerde ve tarlalarda olurduk.

Yeni bir yıl, yeni bir yaz tatili başlangıcı aynı heyecanla ve aynı duygularla köy yolculuğu başlamıştı. Babam herkese bir hediye almış, dedeme de bir baston almıştı. Özellikle “Bastonu elinden bırakma bunu sapasağlam dedene teslim et” diye tembihlemişti. Dört saatlik bir yolculukla selamete köye varmışım. Bir elimde bavul bir elimde bastonla evimizin avlu kapısından bastonla sakat taklidi yaparak girmişim. Avluda babaannem o halimi görünce feryat ederek bana doğru koşup sarıldı. “Ah kuzum ne oldu sana söyle hasta mısın? Kaza mı geçirdin? Sakat mı kaldın?” diyerek hem ağlıyor, hem de sarılıyordu. Babaannem saf temiz kalpli, herkesin iyiliğini düşünen hiç kimseye kem gözle bakmayan birisiydi. Babası

Çanakkalde şehit düşmüştü. Yetim büyümüş, komşu köyden dedemle küçük yaşta evlendirilmişti. Dördü kız olmak üzere altı çocuk dünyaya getirmişti. Babam en büyükleriydi. Babaannemin o halini görünce ellerini öperek "Üzülme babaanne sana şaka yaptım" dedim. Dedim amma babaannemi üzdiğüme ben de çok üzülümüştüm.

Yaz tatili bitmiş, okulların açılmasına bir hafta kalmıştı. Bir yaz günü akşam sofrası hazırlanıyordu. Yemek yediğimiz odanın üç tarafı yerden yirmi santim yükseklikte bir metre yirmi santim eninde sedirlerle çevriliydi. Duvar kenarlarına içi hasır döşeli halı yastıklar döşenirdi. Sedirlerin bir kenar köşesine iskemle dediğimiz kırk-elli santim yüksekliğinde sehpa konur sehpanın üzerine büyük bir sini yerleştirilir yemekler bu siniye konurdu. Yemekler sıra ile yenilirdi. Önce çorba içilir arkasından mevsimine göre diğer yemekler yenirdi. Önce dedem yemeğe besmele çekerek başlar ardından bizler de aynı şekilde başladık. Sofraya oturmadan önce dedem mutlaka ellerimi yıkayıp

yıkamadığımı sorardı. Sofradan Allah'a şükredilerek kalkılırdı. Dedem "elhamdülillah" diyerek sesli olarak şükrederdi. Biz de tekrar ederdik. Yemekten sonra "Ellerini ve ağzını yıka evlat" diye tembih ederdi.

O akşam yemek arasında dedem "Oğlum yarın imecesin, köyümüze yeni su deposu yapıldı. Karşı yakadan depoya su gelmesi için su yolu açılarak borular döşenecek, yarın akşama kadar çalışacaksın" dedi. İmece; köy yasası uyarınca, köyün beden çalışması gerektiren işlerinin köylülerce ortaklaşa yapılması. Orta ikinci sınıf öğrencisiydim. Sabah erkenden dedem kazma ve küreği elime tutuşturdu. Çalışacağım yere vardığımda mahalle arkadaşlarım da oradaydı. Çocuk işçilerdik. Elli santim derinlikte, elli santim genişlikte su kanalını kazmaya başladık. Kimimiz kazıyor kimimiz de kürekle toprakları atıyorduk. Akşama doğru kazdığımız yerde sert bir kaya parçası çıktı önümüze. Kazmanın sivri ucuyla kayaya vurduğumda kazma kayarak sol ayağımın iç kenarını altı

yedi santim uzunluğunda yarararak geçti. Ayağımdaya naylondan yapılmış terlik vardı. Kan adeta fişkırmıştı. Arkadaşlar ayak bileğimi ipe bağlayarak kan akışını durdurmaya çalıştılar yarılan yeri çaput parçasıyla sardılar. Topallayarak eve geldim. Babaannem, annem halimi görünce çok üzüldü. O yıllar doktor nerde sağlık ocağı nerde. İki gün evden dışarı çıkmadım ama yarılan yer hala iyileşmemiş kanıyordu. İhtiyaçlarımı gidermek için her ayağa kalktığımda ancak baston desteğiyle yürüyebiliyordum. Dedem "oğlum yaran iyileşmeyecek, okullar bir hafta sonra açılacak. Yarın Ankara'ya git ayağından tedavi ol." dedi. Çare yoktu yürüyemiyordum. Ayağım şişmiş yara kapanmıyor yürüdükçe kanıyordu.

Köyden ayrılırken kendi kendime içimden "Sen misin babaanneni üzen, sen babaanneni üzersen Allah da seni böyle üzer" diyerek hayatımın ilk büyük dersini aldım. Ertesi sabah erkenden bir elimde baston bir elimde çantayla geldiğim gibi Ankara'ya geri döndüm

Bu Nasıl Heyecan

Bade Göktürk

Saat sabahın altısıydı. Annemin "Haydi kızım kalk sabah oldu." demesiyle uyandım. Anneme "beş dakika daha beş dakika daha" diye uyumak için yalvarırken bugünün bayram olduğu birden aklıma geldi. Fırlayarak yatağımdan kalktım. Ellerimi ve yüzümü yıkadıktan sonra bayramlık kıyafetlerimi giymek için odama koşarken annem beni durdurarak "kızım önce kahvaltı yapmamız gerek" demesiyle mutfaka yöneldim.

Aile büyükleri biz çocukları pek anlamaz tabi. Anlamasına anlarlar da anlamaz gibi görünürler her halde. Onlara da hak vermek gerekir. Bizim sağlıklı olmamız onlar için önceliktir. Onlarda bilir elbette, bayramda güzel güzel giyinmenin, şeker toplamanın, büyüklerin elini öpmenin, tek tek bütün binaları gezerken "Bayramınız Kutlu Olsun" demenin, bizim için ne kadar heyecanlı olduğunu.

Annemin söylediğine göre de günümüzde ortam çok güvenli değilmiş. Oturduğumuz sitede arkadaşlarımla

daireleri ziyaret etmeye giderken sık sık tembih ederdi." Kızım arkadaşlarınızla birlikte bayramlaşmaya gidin kapının önünde bayramlaşın" derdi. Annem, ben binalara giderken ne kadar tedirgin olsa da ben çok mutlu oluyorum.

Bir de bayram öncesinin heyecanı var. Babam bayram öncesine "arife günü" derdi. Üç gün öncesinden bayramlıklarımızı almak için çarşıya alışverişe giderdik. Kıyafet alımı... "Ben bu kıyafeti seçtim. Sen neye karar verdin?" gibi söylemler... En güzel kıyafetleri almak ve bizleri sevindirmek için gösterilen çabalar. Sadece bu mu? Şeker seçimi de var. Bu şeker mi? Yoksa şu mu? Çikolata da alalım mı?

Biz çocuklar sevinçten göklere uçarken onların da yüzlerindeki mutluluk okunuyordu. Bu süreç çocuklar için yaşamın en heyecanlı süreci. Her gün bayram olsa ne güzel olurdu.

Biz çocuklar bayramı çok ama çok seviyoruz!

İnsan ve Bağımlılık Üzerine

İbrahim Safa Örün

İnsan bağımlıdır. Yaşama bağımlıdır öncelikle, sonra paraya. İnanca, aileye, saygıya, saygısızlığa, sevince ve hüzne aynı anda bağımlıdır.

Lükse bağımlıdır. Şatafata, gösterişe bağımlıdır. Daha sonradan bunları çok zor elde ettiğini anlatmaya bağımlıdır. Yani dışarıdan görünüşüne bağımlıdır. Görünüş demişken, kıyafete bağımlıdır günümüz insanı. Beğenilmeye, beğendirmeye bağımlıdır. Aşka bağımlıdır. Zihnini beynini uyuşturan televizyona, bilgisayara, elindeki telefona, hikâyelere bağımlıdır. İşçi patronuna bağımlıdır mesela. Patron da işçisine. Aslınsa bu bir nevi çift taraflı kazan-kazan formülü müdür? Yoksa tek taraflı hep kazan formülü mü? Mutualizm midir bu? İşçi patronu olmadan yapamaz patron işçisi olmadan. Yaratılış aslında burada devreye giriyor. İnsanların kabiliyetlerine göre ayrılması çok garip. Bunu eğitimle bağdaştıracak olursak çok zengin ilkokul mezunu bir iş adamı ve onun milyarlarını yöneten üst düzey bir üniversiteden mezun olmuş ekonomisti düşünelim. Nasıl oluyor da bu ekonomist kendi ba-

şına iş yapamıyor. Ya da neden patron ekonomist olan değil de diğeri. İşte burada devreye kabiliyet giriyor. Herkes hayatta yeteceği kadar var olabiliyor. Evet, yetebildiğimiz kadar. Gücümüzün yettiği zihnimizin yettiği kadar varız aslında. Birçok şeyi paylaşarak birbirimizi ve kendi egomuzu tatmin ediyor eve geldiğimizde içimizden ya da dışımızdan “ki çoğu zaman içimizden” günün kritiğini yapıyoruz.

İnsan çok garip bir canlı yaratılanlar var olanlar arasında en garip ve en bağımlı olan. Yaşama bağımlı. Hem düşünebilme kabiliyetine sahip olup hem de bu kadar düşüncesiz başka bir canlı başka bir varlık olamazdı sanırım. Gerçi düşüncesiz demekle hata ediyorum galiba. Düşünceli ama önce kendine düşünceli. Aynı benim gibi. Herkes gibi hepimiz gibi. Çoğu zaman öleceğimizi bile düşünmüyoruz. 5 dakika sonra var olup olmayacağımızın garantisini kimse veremiyorken nasıl bu kadar rahatız? İşte yine burada insanın garip bir canlı olması devreye giriyor.

Evet, konumuz olan bağımlılığa gelecek olursak, “insan” insan olmaya ve insanca hatalar yapmaya bağımlıdır aslında. İşin özeti bu. İnsanız ve hata yapmaya devam edeceğiz.

Lütüfkâr ademoğluna saygı ve selamlar...

Günseli Kanat

Merak ediyorum, her gün duş aldığı banyoyu bir kere olsun fırçalamamak, fayanslarını ovma-nak nasıl bir duygu? Ya da ne bileyim, hiç emek vermeden pişen yemeğin tabağını bile kaldırma zorunluluğu hissetmemek. Bir çocuğu karnında taşımadan onunla ilgili yüzde elli /ya da daha fazla, hak sahibi olmak, nasıl bir duygu? Aslanlar gibi bir erkek olmak, evin direği olmak ya da reisi...

Ama biliyorum. İster bir fakültede profesör, ister dekan ister rektör ya da bakan, ya da ırgat... Ne olursam olayım, ruhum bu bedeni terk edene kadar kadın olacağım. Bir de bunları dillendirmediğimde, "feminizm" denen ne olduğu hâlâ anlayamamış toplum tarafından antipatik karşılanan bir sıfatla yaftalanacağım. Kadının kadına düşman olduğu feminizm ironisi...Ya su-sup çorbamı kaynatacağım ya da ömür boyunca bunun müca-delesini vereceğim.

Beş kişilik bir ailenin annesi olarak o bulaşık makinasının sahibi ben değilim. O tencereler, kaşıklar ve mutfak gereçleri sadece bana ait değil. Zira benim kişisel malzemelerim olsa, kullanma hakkı yalnızca bana ait olurdu. Ama çamaşır ma-kinasında, ne sadece benim çamaşırım yıkıyor, ne de bulaşık makinasında sadece benim bulaşığım... İstedğim kadar para kazanayım, istediğim kadar kariyer yapayım. Ya bu işleri ben yapacağım ya da parasını verip başka bir "KADINA" yaptıra-cağım.

İki kere karnımı kestiler, bedenimden insan doğurdum. Vücudum her gün değişti, dönüştü... Ama kendimi kanıtlamak için, zekamı yeteneklerimi kanıtlamak için insan sürüsüne yet-medi bunlar. Boğazıma yapıştılar, etim dokuz ayda bambaşka-ya dönüştü omurgam bile eğildi. Sütümü içip büyüdüler ama kıymetimi bildiremedim insanoğluna... "Ademoğlu" dediler de "Havvakızı" demediler. "Bilim adamı" dediler de "bilim kadını" demediler. Ne kadar çabalasam da babamın aslan kızı olama-yacağım. Asla beni düşünüp kendini güvende hissetmeyecek. Geleceği soyunun devamı olarak görmeyecek beni. Buna ne ze-kam, ne yeteneklerim ne de başarılarım yetecek.

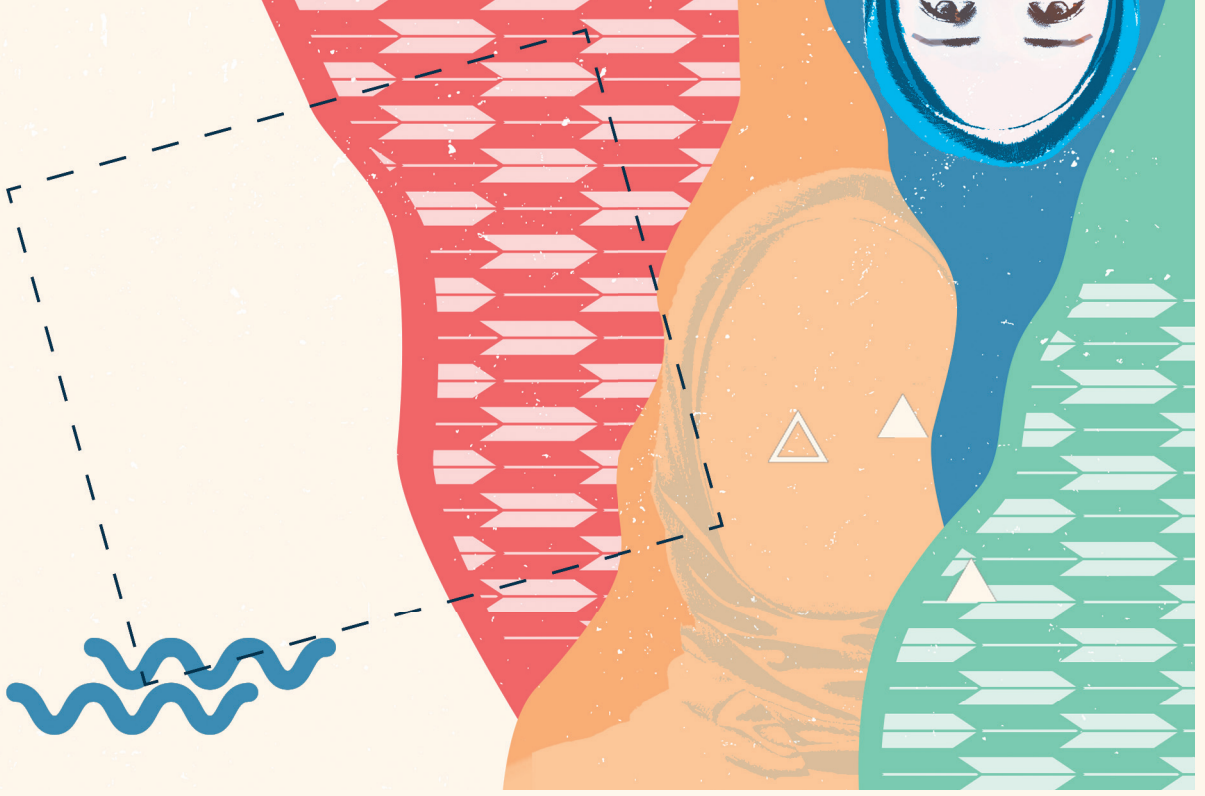
Umay bizi terk etti, Zeus diye bir erili baş ettiler. Oysa ki gökleri yaratan öyle mi buyurdu insana... Tek tanrıya, Hakk dine inandığımı söyleyen Ademoğlu öyle mi davrandı sana/bana? Rabbin ne diyor senin? Bir mi tutuyor erili ile dişiyi? Yok-sa sadece takva ile mi ayırıyor kadın ile erkeği.

Eğer bir ayrımı varsa âlemleri yaratanın, çok büyük imti-hanım kadın olma ki bir ayrımı yoksa, sen ademoğlu, vebalim boynuna, nasıl vereceksin hesabını?

Birinci Tekil Kişi Yol Hikayesi

Servet Sena Çelik

İşte bir soru! Neredesiniz siz? Kara bir gecenin, yarım çaplı, sözde yoğun zamanında, çıkar yol yokken ne yaparsınız siz? Cevabı çok kolay -ben de bunu duyar gibiyim- Duydum.

Yaşamın kapısının yeni anahtarını bulmak isteyen her yüz, önce gitmeyi dener.

Benim birinci yüzüm de, kendisiyle bile paylaşırken çekindiği sırrının ortağının yok olması üzerine, kolayı seçer, etrafı suçlar -gider- Hem gidemez kalır ise coğrafya ona kader olur. Olmasın mı?

İkinci yüzüm, o yok mu o, şanslı olan. Eskiye tutunan. O yolun başında karşılaştığı şiirin kıymetini bilmeden, yoluna devam eder. Coğrafya bu kez keder olur. Mekanı suçlamalar bitti. Zamanı suçlamalar başladı.

Üçüncü yüzüme geçecek olursak o hep birilerinden. O birileri, bugün bir kitabı sondan başa, vakitsizce okumaya başlamış, belli. Farklı o, kalmaya devam eder. Hem ben ona ilişmem. Demek ki onda her şey hep tersmiş zaten. Tersle elçiye zeval olmasın. Geçelim.

Dördüncü yüzüm, o da onlardan. Onlar yok mu ya, her gün her yerde karşılaştığımız dümdüz olanlar. Hah işte onlar.

Yanlış yola gittiğini bildikleri trenin vagonunda ters yönde yürümeyi marifet sayanlar. Onlar da yansın.

Beşinci yüzüm. Bugün bir yerlerden -yaşamın içinden- birkaç eski fotoğraf satın almış, arkasında not olmayan, eski fotoğraflardan. Ellerinde kır çiçekleriyle genç bir kız gülümüyor. Alımlıyorum onu, o yüz mutlu. Üstelik o siyah beyaz kareden ibaretken tüm hikayesi, bi de umutlu. Yolu -herkes gibi- bir siyah bir beyazdan olan beşinciye de geçtim.

Çok dolandım. Kayboldum. Aslında benim size ihtiyacım yok gibi. Kimselere ihtiyacım yok gibi. Birileri beni kaybedip kaybedip bulacaklar belki. Mühim değil. Ben neredeysem neredeyim, beş dakikaya her yerdeyim. Yine döndüm size geldim. Bu sefer durdum. Yolun sonunda, bilmem kaçınıcı çift haneli yüzümle, çığlıklar duydum. Güzel evlerin, temiz bahçelerinden. İrkildim. Yine size ve yaşattıklarınıza sessizce irkildim. İşte bir soruyu yolun başından aldım bir eve geldim bin. Olan oldu artık. Oldu da, bu alemde tüm bunlar olurken neredesiniz siz? Sahi o karanlık yolda nasıl hoşçakaldınız siz?

Üreten Köy Müzikali

Beyza Aydın

Geçtiğimiz haftalarda İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Fatih Ali Emiri Kültür Merkezi'nde sahnelenen Üreten Köy Müzikali'ne gittik.

İBB Kültür Merkezleri'nde gerçekleştirilen etkinlikler ücretsiz oluyor. Kültür merkezini arayıp biletimizi nasıl temin edebileceğimizi sordüğümüzda, etkinlikten 2 saat önce bilet gişesinden alabileceğimizi öğrendik. Oyuna ilgi yoğundu. Çocuğuyla bilet almaya gelen pek çok kişi vardı. Ağırlık annelerden yanaydı.

Müzikal saat 14:00'te başlayacaktı. Saat yaklaşınca koltuklarımızı yerleştik. Kültür merkezinin tiyatro salonu genişti. Epeyce bir koltuk da doluydu.

Yerimize güzelce yerleştikten sonra sahne dekoruna odaklandım. Duvarlarından çiçekler ve yapraklar sallanan karşılıklı yerleştirilmiş iki küçük ev vardı. Şirin bir köy ortamı tasarlanmıştı. Yerde balkabakları, evin dış duvarlarında kurutulmuş soğanlar ve mısır koçanları, duvar diplerinde çiçek saksıları görünce insan bir neşeleniyor. Karga, solucan ve keçi gibi hayvanların, Tabiat Anne ve Su Ded'e'nin kuklaları dekora ve aynı zamanda oyuna dâhil olmalarıyla birlikte müzikale katkıları oldukça hoştu.

Oyunun karakterleri Bilge Aşçı, Üreten Köyün Mucit Çobanı, Toprak ve Çiçek, köyde düzenlenecek olan Anadolu tohumları takas şenliği ile

ilgili olarak birlik ve beraberlik içinde neşeyle çalışırlar. Ancak köye davetsiz misafir olarak YABANCI gelir. YABANCI'nın niyeti, kendisine verilen görevi yerine getirmektir. Görev, Anadolu'nun verimli ata tohumlarını köylerden toplayıp, yerine köylülere "genetiği değiştirilmiş" tohumlar vermektir. Gittiği pek çok köyde de amacına ulaşmıştır. Fakat tohum takas şenliği için birlik içinde çalışanlar, bu YABANCI'dan ve niyetinden hoşlanmazlar. YABANCI, Bilge Aşçı ve diğer sakinlerin ortamını görünce, kendine verilen görevi sorgulamaya başlar ve yanlış bir şeyler yaptığını fark ederek özür diler. Oyunun sonunda o da doğa ile kardeş yaşayıp, verimli ve yerel Anadolu tohumları ile tarım yapmayı öğrenmek için oyun karakterlerimizden yardım ister.

Müzikli sahneleri, güzel sahne dekoru, birbirinden hoş kıyafet tasarımları ve tabi ki can alıcı konusuyla biz oyunu çok beğendik. Oyunun başlangıcında oyuncuların sesini duymakta biraz zorlandık. Sanırım mikrofon kaynaklıydı ama sonradan çözüldü. Bir de, bazı sahnelerde oyuncuların konuşma hızı biraz fazlaydı. Küçük izleyicilerin konuşmaları takip etmesi bu anlamda zaman zaman güç olmuştur sanıyorum.

Çekirdek ailemiz Tiyatro Pan oyuncularıyla bu oyun vasıtası ile tanışmış oldu. Diğer oyunlarını da izlemek kısmet olur inşallah.

Musalla

Selma Erdem Durmuş

Sadaka taşları nerede?

Güvenlikler bekler olmuş

Kubbeler biriktirir afları/ ahları

Şadırvanlar götürür mü günahları?

Musallalar yenilenirken

Ölümlerin de eskisi olmaz ki

Minareler açmış ellerini maviliklere

Dualar ulaşır göklere

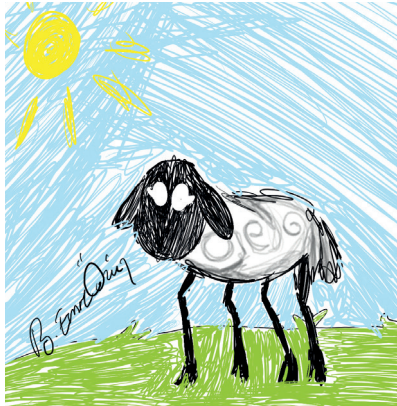
Selami Yıldırım

Merhaba değerli Gökmavi okuyucuları,

Geçen sayımızda sizden **“Bahçeye çıktığımda kendimi bulamamıştım. Hâlbuki beş dakika önce kırmızı bir topun peşinden koşturuyordum.”** cümlelerini devam ettirerek bir hikâye yazmanızı istemiştik. Bu sayımızda Yazı Atölyesi'ne gelen hikâyelerden ikisini aşağıda yayınlıyoruz. Ayrıca bize hikâye gönderen; **Yusuf Durgun, Muhammet Ali Kaşdaş, Eyüp Ensar Gürbüz, Metehan Demen, Abdülmecit Demirtaş, Mahmut Gündüz, Mehmet Emin Toraman, M. Abdurrahman Özdemir, Harun Sağır, M. Salih Yazıcı ve Muhammed Eyyub, Mustafa Ertuğrul Bulum, Kadir Türkoğlu, Abdullah Uğurlu, M. İlker Özay, M. Onur Işıkhan, Harun Yener, Bilal Canbay, Burak Çavuşoğlu, Recep Taha Özkan, Emirhan Doğu, Emir Şahin, Doğan Eyice ve Salim Avsar'a** çok teşekkür ediyor, yeni yazılarını bekliyoruz.

Gelecek sayımızın yazı konusu: Sevdiğiniz bir eşyaya, bir nesneye mektup yazacaksınız. Ve onun ağzından bu mektuba cevap vereceksiniz.

Hayallerinizi coşturmanız dileğiyle hikâyelerinizi mektup@gokmavidergi.com adresine bekliyoruz.

■ Sayı 3 ■ Mart 2020

BENİ GÖREN VAR MI?

Salim AVŞAR

Bahçeye çıktığımda kendimi bulamamıştım. Hâlbuki beş dakika önce kırmızı bir topun peşinden koşturuyordum. Böyle bir şey nasıl olurdu? Herkese sordum. Beni gören yoktu. Çiçeklere sordum, böceklerle sordum yok. Herkes vardı bir ben yoktum. Güneş'e sordum, Ay'a sordum yok. Gezdim dolaştım ama Ben'i bulamadım. Ben yoktum. Beni kaybetmiştim. Ama pes etmek yoktu. Aramaya devam edecektim. Ben neredeydim? Beni bir gören yok muydu? Mahalle bakkalımız Ahmet Amcaya koştum. Nefes nefese içeri girdim. Heyecanla: "Ahmet Amca beni gördün mü acaba?" dedim. Ahmet Amca: "Ben nereden bileyim seni oğlum. Biraz önce bahçenizde top koşturuyordun. Kırmızı bir top..." Sağ ol, Ahmet Amca" deyip bakkaldan ayrıldım. Karşıdaki fırına doğru yürüdüm. Fırın sımsıcaktı. Başında külahı, elindi upuzun küreğiyle Sami Amca'ya beni sordum. Sami Amca alnının terini

bir havluyla sildikten sonra: "Görmedim oğlum. Kahveciye sor" dedi. Koşarak kahveye gittim. Kahvede kimse yoktu. Kahveci tek başına bir masaya oturmuş fal bakıyordu. Selam verdim. Kahveci Kamil Amca elindeki kâğıtları masaya bırakıp, selamımı aldı. "Kamil Amca Beni gördün mü, onu soracaktım." Kamil Amca az önce buradan geçtiğimi söyledi. "Bir de çocuk parkına bak" dedi. Koşarak kahveden ayrıldım. Kahveci Kamil Amca arkandan: "Bir çay içseydin..." diye seslense de ben duramazdım. "Teşekkür ederim Kamil Amca" dedim. Etrafa bakındım, ortalıkta yoktum. Koşarak çocuk parkına gittim. Orada da yoktum. Koşmaktan terlemiştim. Hâlbuki az önce bahçede top koşturuyordum. Parktaki çocuklardan beni tanıyanlardan biri arka sokağı göstererek az önce o tarafa doğru gittiğimi söyledi. Yine ortalıkta görünmüyordum. Ta ki o sokağa gelene kadar. Bir de ne göreyim...

Zeynep Beyza Ülker

Bahçeye çıktığımda kendimi bulamamıştım. Hâlbuki beş dakika önce kırmızı bir topun peşinden koşturuyordum. Çok şaşırılmıştım. Nasıl olduğunu anlamamıştım. İçeri girdiğimde annemle karşılaştım. Olanları anlattığımda, evimizde değil teyzemlerde olduğumuzu, anlattıklarımın da rüya olduğunu söyledi.

Yüzler

Ayşegül Temizer

Yüzler, Abidin Dino adına, deneme türü olarak basılmış. İlk baskısı, Fata Morgana tarafından 1992 yılında basılmış. Türkçe baskısı ise Ada yayınlarından 1994 yılında, sonrasında farklı farklı yayın evlerinden 2005, 2013 ve 2017 yıllarında basılmış. Türüne deneme denmiş fakat ben kitabın sayfalarını karıştırırken, sanki Yaşar Kemal ve Abidin Dino karşılıklı oturmuş, sohbetleri sırasında “podcast” kaydı yapılmış gibi hissettim.

“Podcast” sözcüğü 2000’li yıllarda, iPod sözcüğündeki pod (küçük kapsül) ve broadcast (yayın) sözcüklerinden oluşturulmuştur. Podcast’ler ilk defa Apple tarafından iPod için geliştirilmiş olmakla beraber, podcast tabiri günümüzde sadece iPod için kullanılmaz. Şu an insanların sohbetlerini kaydederek, internet üzerinden yayınladığı, yayın kapsüllerine podcast denilmekte. Sosyal medya mecraları ile iyice popülerleşen podcastler, yalnız bireylerin sosyal medyada, sohbete dinleyici olarak dahil olma aracı oluyor.

Yüzler kitabında, Abidin Dino ve Yaşar Kemal karşılıklı oturmuş sanat edebiyat kültür hakkında keyifli sohbetler gerçekleştirmişler, podcast yayını yapmışlar gibi. Kitap karşılıklı diyaloglardan oluşuyor. Kitabı ilk olarak okumaya başladığımda dikkatimi çeken şey Abidin Dino’nun Yaşar Kemal’e “sen” diye hitap etmesine karşın Yaşar Kemal’in ona “siz” diye hitap etmesiydi. Onların arasındaki dostluğun ne derece seviyeli olduğunu ve Yaşar Kemal’in Abidin Dino’ya içtenlikle saygı duyduğunu derinden hissedebiliyorsunuz.

Peki bu iki sanatçının yolları nasıl kesişti?

Abidin Dino, yazdığı “Kel” adlı piyes yüzünden Adana’ya sürgüne gönderildi. Adana’da Yaşar Kemal’le tanıştı. Karısı Güzin Dino ile Yaşar Kemal’in dehasının fark etmeleri uzun sürmedi. Güzin Dino, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Roman Filolojisi bölümünden mezun olan ve karşılaştırmalı edebiyatın kurucuları Leo Spitzer ve Eric Auerbach’in asistanlığını yapmış son derece donanımlı bir kadındır. Yaşar Kemal’e okuması için kitap listesi verir. Kim bilir belki de Yaşar Kemal’in dünya çapında bir yazar olabilmesinin kapılarını, biri ressam diğeri filolog olan bu karı koca sağlamıştır.

Kitap, özgün tarzıyla, Türk resim sanatının başarılı temsilcilerinden Abidin Dino ve ona olan derin saygısıyla Türk edebiyatının mihenk taşlarından biri Yaşar Kemal’in; Paris’ten New York’a, İstanbul’dan Adana’ya dek uzanan birbirinden önemli sanatçıların; Brossai, Rimbaut, İbn-ül Arabî, Michelangelo’ya ve Nesimi’ye resim, heykel, edebiyat şahsiyetlerinin adeta resmi geçidine dönüşüyor.

Kitabın ara sayfalarına, Abidin Dino’nun Anadolu insanının özgün tabloları bezemiş. Bir yandan usta isimlerin sohbetine dinleyici olurken bir yandan da Abidin Dino’nun çizimleri arasında düşüncelere dalabiliyorsunuz.

İnsan yüzlerini, ifadelerini, farklılığın içindeki aynılığı ve de benzerlikteki ayrışma üzerine uzun uzun düşünme fırsatı veren bu kitap, sanatçının üretim sürecindeki düşüncelerini ve çıkmazlarını anlamamıza yardımcı oluyor.

Resim ve edebiyatın farklılıkları ve benzerlikleri üzerine çok keyifli konuşmalar var. Biraz olsun resim ve edebiyata meraklıysanız, son baskısı Sel Yayınları’ndan çıkan bu keyifli kitabı okumanızı tavsiye ediyorum.

Bereketli toprağın “sarı sıcağına” ve Pablo Picasso’nun Paris metrolarındaki insan yüzlerine uzanacağınız bu metni okurken bana teşekkür etmeyi unutmayın. Siyasi görüşünüz ve dünya anlayışınız ne olursa olsun. Sanatın birleştirici gücüyle insanı ve yüzlerini anlamaya dair; yazımda son sözlerimi, usta sanatçıların ifadeleriyle bağlıyorum:

Abidin Dino:

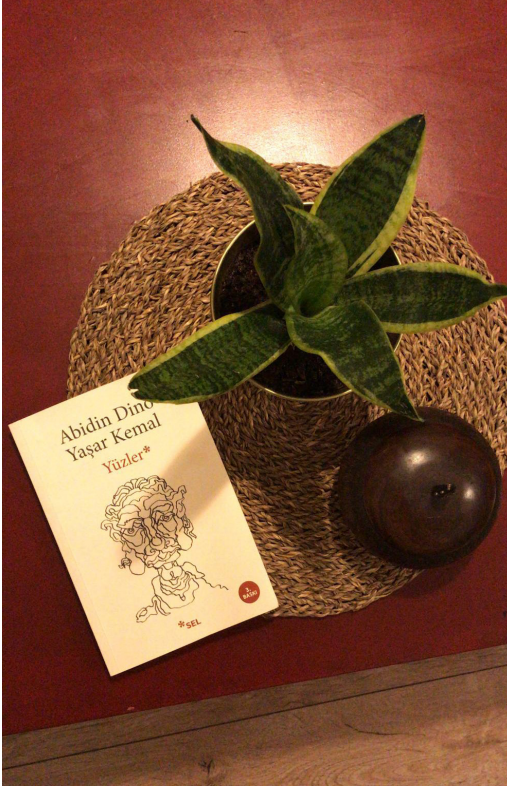
-Ne çok insan yüzü gördük bir ömür boyu, bre Yaşar! Ne çok, çeşit çeşit insan gördük.

Yaşar Kemal:

-Çukurova’dan başlayarak, ne çok insan! Çukurova her zaman bir Babil kulesiydi. Oraya Toroslardan orta Anadolu’dan Mezopotamya’dan Doğu Anadolu’dan ne çok insan geliyordu. Kale kapısını, Yeni İstasyon’un önündeki alanı, tarlaları, Akdeniz kıyılarını anımsıyor musunuz? Uzatmaya gerek yok...

Abidin Dino:

-Kimisi silindi kafamdan ya da silinir gibi oldu, kimisi kaldı bütün ayrıntılarıyla...

“Silindi sanıyoruz ya... Hiç anımsayamayacağımız sandığımız bir yüz, bir devinim, bir sözcük, bir türkü birdenbire karşımıza çıkıyor. İnsan bir tuhaf yaratıktır. İnsan bir birikimdir. İnsan dehşetli bir saklayıcıdır. İnsan belleğinin dünyayı algılaması korkunç bir macera. Biriktirme önemli. . . Hele insan yüzleri. . .” diyor, Yaşar Kemal, Abidin Dino ile uzun uzun sohbet ettiği “Yüzler” kitabında.

Selamın Gücü

R a m a z a n D ö n m e z

Ârif ile Şevket, dayı-hala çocuğu iki gençti. Sabah erkenden birbiriyle buluşurlar, hep beraber gezip dolaşırlardı. İçtikleri su bile ayrı gitmezdi. Özellikle Şevket, Ârif'e takılır, tatlı tatlı şakalaşırlardı. Bir gün Şevket şakada ileri gitti: Ağzından, Ârif'e yönelik uygunsuz bir söz çıkıverdi. Ârif, beklediği bu söz karşısında donakalmıştı. Uzun uzun Şevket'in yüzüne baktı, sonra hiçbir şey söylemeden onun yanından ayrılp evine gitti.

Çok üzülmişti. Çünkü zÂrif bir

gençti. Asla bu sözü hak etmemiş ve hiçbir kimseden de böylesi bir söz duymamıştı. Ailesi de Ârif'in üzüntüsünü fark etmiş, fakat 'gençlik hâlidir, geçer..!' diyerek üzerine gitmemişti.

Öte yandan Şevket de ağzından kaçıracağı uygunsuz sözden dolayı son derece pişmandı. Adeta içi içini kemiriyordu. Daha fazla dost kazanmak ve sorunlara çözüm aramak dururken, çok sevdiği en yakın arkadaşını ve dostunu nasıl kırabilmişti? Bir an dilini kontrol edememenin acısı yüreğini fena yakmıştı. "Bül-bülün çektiği dilindenmiş" sözünü hatırladı. Öyle ki bu derin acı onu, Ârif'in gönlünü yeniden kazanmanın yolunu aramaya sevk etti! Ne yapıp edip yaraladığı kalbi tamir etmeli ve yeniden kazanmalıydı. Ama nasıl..?

Şevket, odasına çekilip uzun uzun düşündü. Bir Cuma hutbesinde hocanın; '...Muhterem cemaat! Selamı yaygınlaştıralım. Çünkü selam, toplum barışını sağlar, sevgiyi/muhabbeti artırır. Selam mümin olmanın da şiarıdır. Zira Hz. Peygamber (as); "Birbirinizi sevmedikçe mümin olamazsınız, mümin olmadıkça da

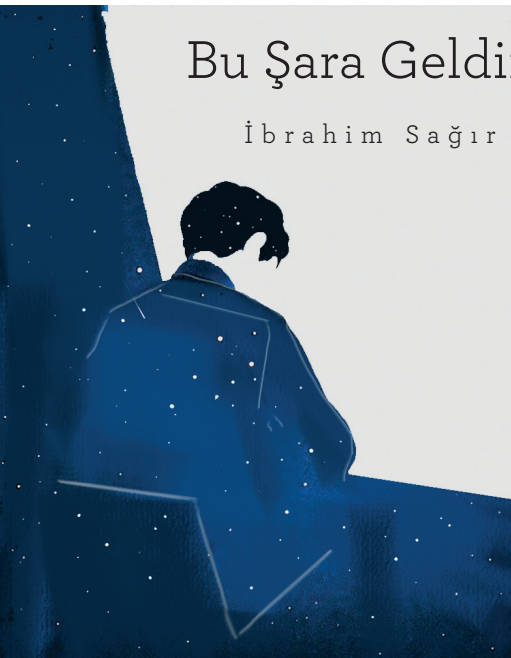
Cennete giremezsiniz! Size birbirinizi sevdirecek şeyi haber vereyim mi? (Bunun için) aranızda selamı yayınız!" der...' sözlerini hatırladı.

Aldığı bu ışıkla cesaretini topladı, telefonuna sarıldı ve hemen Ârif'i aradı: "Selâmün aleyküm kardeşim Ârif! İzin verirsen yanına gelip senden özür dileyeceğim" dedi. 'Buyur gel!' cevabını alınca da sevinçle ve nefes nefese Âriflerin evine koştu. Karşı karşıya geldiklerinde yüzlerindeki huzur ve sevgi görülmeye değerdi. Nihayet iki dost muhabbetle kucaklaştı. İkisi de sevinçten ağlıyordu. Şevket, bundan sonra sözlerine dikkat edeceğine ve kontrolsüz konuşmayacağına dair söz verdi. Ârif ise; 'İnsan hâlidir, dil sürçmesidir, olabilir, üzülme! Ben de sana gelmek için vesile arıyordum...' diyerek onu hem affetti, hem de teselli etti.

Bu mutlu sonuçtan her iki genç de son derece memnundu. Meğer selam, kalplerin fatihymiş, son derece müessir bir sözcükmüş! Hz. Peygamber elbette dosdoğru söylemiş! Artık gençlerin gündeminde milletin sorunlarının çözümü vardı..! Ümit sizde gençler! Ne güzel karar verdiniz! Allah'a emanet olunuz!

Bu Şara Geldim

İbrahim Sağır

Allah'ın "Kün" emriyle yokluktan vara geldim,
Rızkımın peşi sıra bu hoş pazara geldim.

İlahî hikmetlerle donatıldı hilkatim,
Kıylı kalle işim yok, visal-i yâre geldim.

İlahî nakışlarla süslenen bu cihanda,
Ülfet için ins ile bu acip şara geldim.

Cümle varlık emrime pervane-i ram iken,
İmtihan olmak üzere fani diyara geldim.

Hayatın imbiğinden geçerken fasıl fasıl,
Kader kaza indinde ibret nazara geldim.

Ürperir gecelerin koynunda nedametim,
Tövbe yağmurlarında yunup ikrara geldim.

Sayılı nefesleri tüketirken bu handa,
Ubudiyet virdimi her dem tekrara geldim.

Ezel mülkünden geçtim ebede gider yolum,
Ölmek üzere doğmuşum bunda mezara geldim.

O'nun Selamı

Mustafa Kabacı

Peygamberimiz, ölümünden altı gün önce öleceğini bize haber verdi. Ayrılık vakti gelip çatınca, Aişe Validemizin evinde toplandık. Bizleri görünce Rasulullah'ın gözleri doldu.

Bize şöyle dedi:

"Hoş geldiniz. Allah'ın selamı üzerinize olsun. Allah size muhafaza buyursun. Sizi korusun. Size yardımcı olsun. Derecenizi yükseltsin. Sizi hidayete erdirdin, mükâfatlandırsın.

Allah'a kulluk etmenizi öğütlerim. Sizi Allah'a emanet ediyorum. O'nun hükmüne bırakıyorum.

Sizi Allah'ın mülkünde, Allah'ın kullarına karşı büyüklük taslamaktan men ediyorum!

Çünkü Allah Teala bana ve size şunu emrediyor:

*'Ahiret yurduna gelince! Biz onu yeryüzünde insanları hiçe saymak, fesat çıkarmak istemeyenlere nasip ederiz. En güzel akıbet, Allah'a hakkıyla takva edenlerindir.'*¹

*'Kıyamet günü Allah'a karşı yalan söyleyenlerin yüzlerini kapkara görürsün. Kibirlenenler için Cehennem'de yurt mu yoktur? Elbette vardır!'*²

Resulullah şöyle devam etti:

Artık ecel ve Allah'a dönme zamanı geldi. Sidret'ül Münteha'ya, Cenne'te, dolu kaselere, en yüce dosta dönme zamanı geldi.

Biz: "Ya rasulullah, madem öyle, vefat ettiğin zaman seni kim yıkayacak?" dedik.

"Ehli beytimden bana en yakın olan erkek akrabalarım, olmazsa onlardan sonrakiler." buyurdu.

"Ne ile kefenleyelim?" diye sorduk.

"İsterseniz üzerimdeki bu elbiseyle veya Yemen kumaşıyla veyahut da beyaz Mudar kumaşıyla kefenleyiniz."

"Namazını kim kıldıracak?" dedik.

Hem O hem biz ağlıyorduk...

"Hele biraz durun... Acele etmeyin! Allah size mağfiret etsin ve peygamberinize olan bağlılığınızı hayırla mükâfatlandırsın.

Beni yıkayıp da şu içinde bulunduğum yerde, kabrimin kenarına koyduğunuzda bir müddet yanımdan çıkın. Be-

nim namazını ilk kıldırarak olan; dostum ve arkadaşım Cibril'dir. Sonra Mikail. Sonra İsrail ve bütün ordusuyla beraber ölüm meleğidir. Daha sonra bütün melekler namazımı kılacaklar. Sonra siz, grup grup girip bana dua ve selamda bulunursunuz.

Bağırıp çağırma ile ağıtlarla beni incitmeyin. Benim namazıma önce Ehli Beytimin erkekleri başlasın daha sonra sizler kılın.

Selamımı kabul edin. Kardeşlerimden beni göremeyenlere de selamımı söyleyin. Benden sonra İslâm dinine girenlere de -sizi şahit tutarım ki- bugünden ta kıyamete kadar bu dine giren herkese selam söyleyin..." dedi.

Biz "Ya Resulullah, seni bizden kim kabre koyacak?" dedik.

*"Sizin kendilerini göremediğiniz fakat sizleri gören meleklerle beraber Ehli Beytimin erkekleri beni kabrime koyacaklar." buyurdu.*³

1- Kasas, 83

2- Zümer, 60

3- Kaynak (Bezaar, Mecma'uz Zevaid: 9/25, Hilye: 4/168, İbi Sad: 2/256)

Kıssadan Hisse Almak Yada Adablı Yaşamak

Nurettin Erdoğan

Pazar Ola Hasan Bey

Bugün pazar olunca aklıma “pazar ola” sözcüğü geldi. Bu söz nerden gelmiştir bileneğiniz var mı? Bilmeyenler için ben anlatıyorum isterseniz. Pazar Ola Hasan Bey varmış. Kendisi 19. yüzyılın son çeyreği ile 20. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşamış, esnafa söylediği işin rast gitsin anlamındaki “Pazar Ola” temennisi ile meşhur olmuş kişidir.

Küçük gövdesi, iri başı ile hem yaşadığı dönem İstanbul’unda adını duyuran hem de dönem piyeslerine konu olan Hasan Bey, İstanbul mahallelerinin ölümsüz simalarından biri haline gelmiştir. Gözünde herkes eşittir. Öyle ki yolla gördüğü belediye başkanına “Pazar ola belediye başkanı başı” valiye, “Pazar ola vali başı” dilenciye ise “Pazar ola dilenci başı” gibi selamlar verip herkese eşit davrandığını kanıtlamıştır.

Deliliği, toplumdan farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Aslında akli dengesinin bozuk olduğunu belirten herhangi bir kayda değer anlatı yoktur. Ancak kendisinden farklı hayat süren ve kendi yaşadığı hayatından çok çok memnun olan kişilere yakıştırılan “deli” sıfatı ‘Pazar Ola Hasan Bey’ için de kullanılmıştır.

Selamını alanlar, işlerinin hakikaten rast gideceği düşünmeye başlamış. Öyle ki çocuğu olmayan kadınlar bile onun yolunu gözlermiş. Pazar Ola Hasan Bey 1920 yılında geçirdiği bir trafik kazası sonucu evine kapanmış iki yıl hastalık ve sakatlık çektikten sonra vefat etmiştir. Hakkın-

da yazılmış bir kitap da bulunmaktadır. Bütün bunlardan sonra tüm dostlara pazar ola.

Bir Kilo Muz

Söz pazardan açılmışken semt pazarında yaşadığım küçük bir anımı anlatmada da geçemeyeceğim. Pazarda alışveriş yaparken küçük bir kızla babası dikkatimi çekti. Bir muz tezgâhının önünden geçerken, küçük kız babasına “Baba muz alır mıyız?” diye sordu. “Söz kızım paramız kalırsa bu hafta alacağız” diye geçiştirdi babası fakat hemen arkasında duran beni fark etmedi.

Pazarcıya döndüm ve “Bu baba ve kızına iyi bak. Şimdi iki kilo muz tart. Birazdan buradan geçerlerken adama seslenip ‘Hani geçen hafta bozuk yok diye para üstü verememiştin ya, al bu muz helalleşelim’ diyeceksin. O baba çocuğunun yanında rencide olmasın, ufaklığın canı çekmiş. Söz dört-beş kilo da ben alacağım, hem sevaptır, bereketlenirsin. Şimdi ben hemen arkadan sizi seyredeceğim” deyip biraz uzaklaştım...

Biraz sonra gelirken göründüler. Adam, muz tezgâhını görmesin diye kızını diğer tarafa almıştı. Derken pazarcı abi tam dediklerimi yaptı ve muzları verdi. Küçük kız poşeti babasına bırakmadı kendi taşıdı. Fakat babası durumu anlamıştı. Başı önde yürüdü gitti. Giderken de geriye dönüp gözleriyle pazarcıya teşekkür eder gibi baktı. Pazarcı abinin yanına gidip parasını uzattım, almadı. Gözleri dolmuştu, yutkundu. İşte birini utandırmadan mutlu etmek bu kadar kolaydı. Aslında yedi liraydı kilosunu, fakat olmayınca olmuyordu. Ama beni en çok etkileyen, poşetin içinden alıp bir tanesini yemek isteyen kızına “Evide yersin kızım belki alamayan vardır olur mu?” diyen o baba oldu... Ne güzel bir adap...

Adap

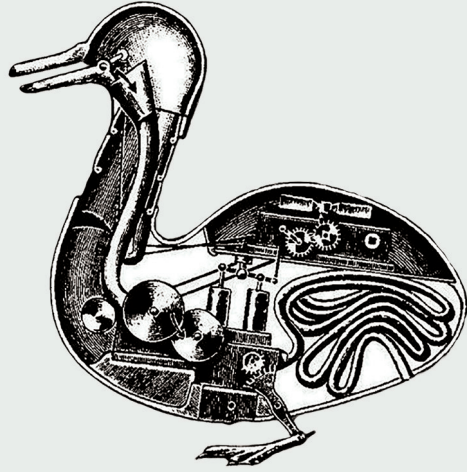
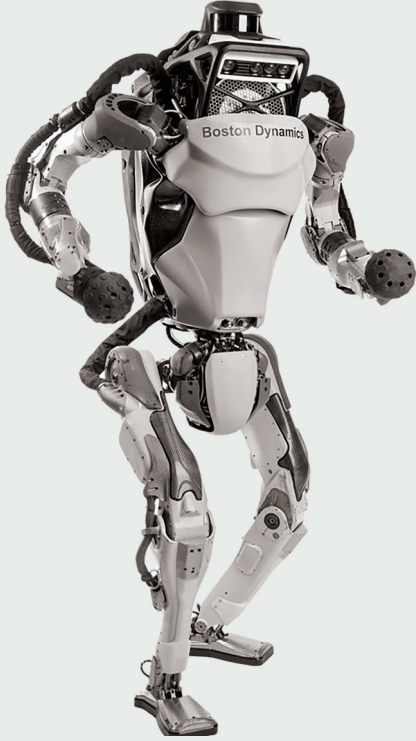
Adap dedim de iki kişi kafa kafaya vermiş konuşurlarken, damdan düşer gibi merhaba deyip destursuz yanlarına oturmak en büyük ayıptır ve adaba aykırıdır. Belki önemli bir şey konuşuyorlar. Belki de onlardan birisi bir derdini anlatıyor ve ilk defa bir fırsat bulmuş konuşuyor. Belki de tam işini çözecekken senin gelmenle birlikte fırsatı kaçıyor.

İlle “merhaba” diyecekse, selam verirsin ve yürür gidersin. Onlar, eğer her ikisi de “Buyur gel!” derlerse otursun. Adap, okumakla olmuyor maalesef... Rahmetli babacığım bana öğütlerdi atalarımız sözünü: “Çağırılan yere gitmeyip de ar eyleme. Çağırılmayan yere gidip de, yerini dar eyleme” diye.

Edep Ya Hu...

Yapay Zeka

Rahime Edibali

Yapay zekânın, geldiği noktada aslında pekçok nimetinden faydalanıyoruz. Daha da gelişmesi ve hayatımızın bir parçası olmasının kaçınılmaz olan yapay zekânın tarihsel gelişimine ilişkin yazı dizimizi sunuyoruz.

Hayaller Ve Hayalciler

Yapay zekâ, tüm serüvenlerin öncülüğünde başladıkları gibi hayalcilerin öncülüğünde başladı. İnsanlar hep insan yetenekleri olan makinaların olmasını hayal ettiler. İnsanlar gibi olan makinalar pek çok hikâyede, sanat eserinde anlatılmıştır.

Homer'in İlyadası'nda Yapay Zekâ

Bunlardan en önde gelenleri Homer'in İlyadasında anlatılır. Yapay zekâyâ eski Yunan mitlerinde de rastlanır. Pymalio'nun güzel bir hizmetçi heykeli yapar ve güya tanrıça Venüs de bu heykele hayat verir.

Eski Yunan felsefecilerinden Aristoteles de (İ.Ö. 384-322) otomasyon üzerinde düşünmüştür. Talmud'da da kutsal insanların "golem" adındaki yapay mahlûkları yarattıklarından bahsedilir.

Ortaçağ'da Yapay Zeka Örnekleri

1651'de Thomas Hobbes (1588-1679) sosyal anlaşmalar ve ideal devlet hakkındaki "Leviathané adlı kitabını yazmıştır. Bu kitabın giriş kısmında "yapay bir hayvan" yapmanın mümkün olabileceğinden bahsetmektedir. Mühendis Jacques

de Vaucason (1709-1782) de ötebilen, kanatlarını çırpabilen, su içen ve yediğini sindiren bir makine ördek yapar.

Bilim Kurgu Yazarlarının Vazgeçilmez Konusu

Bilimkurgu yazarlarından Isaac Asimov, robotlarla ilgili pek çok bilim kurgu romanı yazdı. Asimov, hikâyelerinde robotların üç temel özelliğinden bahseder:

Birinci Kural: Bir robot insan olamaz veya insana zarar vermesine izin verilemez.

İkinci Kural: Robotlar birinci kanunla çelişmediği halde, insanların verdiği emirlere uyması beklenir.

Üçüncü Kural: Bir robotun kendi varlığını, birinci ve ikinci kuralla çelişmemesi halinde koruması gerekir.

Asimov daha sonra koyduğu bu kurallara bir sıfırıncı kural daha ilave eder:

Sıfırıncı Kural: Bir robot insanlığa zarar veremez veya insanlığın zarar vermesine izin veremez.

Yapay zeka hakkındaki hayal ürünleri, hikâyeler özetle böyleydi. Ancak bu hayallerin gerçekleşmesi belirli bir seviyeye kadar daha çok zaman alacaktır.

Mitokondri Odaklı Beslenme

Hüseyin Kaydu

Son 30 yıldır tıp camiası "tıbbî beslenme" konusunu tartışmaktadır. Tıbbî beslenme, yiyerek iyileşmeyi hedefler. Sağlıklı yaşam için en kolay ve ucuz yoldur. Bu yöntemle sağlık sorunlarımızı başlamadan bitirmek mümkündür.

Son yıllarda gelişmiş ülkeler hastalıkların temel nedenlerini; tüketilen besinlerin doğal olmaması, stres ve yaşanan ortamın zararlı olmasında görmekteyiz. Gelişmiş ülkeler hastalıkları önlemek için tıbbî beslenmeye önem vermeye başlamışlardır. Ülkemizde de tıbbî beslenmeye yönelik gelişmeler görülmektedir.

Toplumun sağlıklı beslenmesi için gıdaların üretiminden tüketimine kadar olan bütün safhalarda hijyenik şartlarda ve zararlı olmayacak şekilde üretilmeleri gerekiyor. Ülkemizde tedbirler yeterli olmadığı için toplumda hastalıkların önüne geçilemiyor. Özellikle obezite, depresyon, yüksek tansiyon, kalp krizi, diyabet, artrit, troid hastalıkları, kanser, alzheimer hastalığı, unutkanlık,

eklem ve kas hastalıkları yaygınlaşmaktadır. Bu hastalıklar genetik değildir. Bu hastalıkları tıbbî beslenmeyle önlemek bizim elimizdedir.

Beslenmede amaç; vücut için zorunlu olan maddeleri besinler aracılığıyla dışarıdan almaktır. Bu maddeler; karbonhidratlar, proteinler, yağlar, su, vitaminler ve minerallerden oluşuyor.

Aldığımız besinlerin sindirilmesi hücrelerde gerçekleşir. Hücrelere ulaşan besinlerin biyokimyasal olaylara katılabilmesi için mitokondrilerin sağlıklı olması gerekir. Aksi takdirde yeterli enerji oluşmaz. Eğer yediğimiz besinler vücudumuzla uyumlu değilse ve bu durum uzun süre devam etmişse hücre içerisinde yabancı maddeler birikecektir. Bu durum hücrenin faaliyetine engel olacak ve inflamasyon (iltihaplanma, yangı) görülecektir. Hastalıkların temel sebebi budur. Vücuttaki inflamasyonu önlemenin yolu; hücreye uygun ve vücut ihtiyacı kadar besinlerin alınmasıdır.

Tükettiğimiz besinler hücrede bulunan mitokondriler tarafından enerjiye dönüştürülür. Hücrenin çalışmasını ve sindirimini kolaylaştıran besinler ölçülü yendiğinde vücudumuz daha sağlıklı olacaktır. Mitokondrilerin hastalanması, bozulması, işlevsiz kalması sonucunda hastalıklar kaçınılmazdır. Mitokondriler bozulursa enerji sistemi bozulur, bedenimiz zayıf düşer.

Mitokondrileri kısaca tanıyalım

Vücutun en önemli enerji üreten organelidir. Hücre içerisinde bulunur ve her hücredeki ortalama sayısı 500 civarındadır. Bulunduğu organın enerji ihtiyacına göre hücredeki mitokondri sayısı değişir. Kalp, beyin, karaciğer ve kas hücrelerin daha fazla enerjiye ihtiyacı olduğu için bu dokuların hücrelerinde 2.500 ile 10.000 mitokondri arasında bulunur.

Vücut enerjisinin üretildiği yer ya

sitoplazma ya da mitokondri zarındadır. Mitokondri zarı ne kadar esnek ve ince olursa o kadar iyi çalışacak ve kaliteli enerji üretecektir. Mitokondri zarının iyi çalışması onu besleyen besinlerin alınmasıyla mümkündür.

Mitokondrilerin sağlıklı olması için beslenmemizde canlı gıdalara öncelik vermeliyiz. Sofralarımızda yeşil sebzeler ve koyu renkli meyveler bulunmalıdır. Mor üzüm, pancar, mor lahana, patlıcan, nar, mor soğan, yaban mersini, şalgam ve erik gibi.

Hücre beslenmesinde canlı besinlerden sonra iyi yağlar gelir. Hücreler de hücre içindeki organeller de zarla kaplıdır. Bu zarların ince, esnek olması bünyesindeki yağlardandır. Zarları tamir etmek için iyi yağ yenmelidir. İyi yağ içeren besinler; omega 3, hindistan cevizi yağı, tohum yağları, tereyağı ve diğer iyi yağlar (zeytinyağı, susamyağı, ceviz, fındık yağları vb) yenmelidir.

Mitokondrilerin sağlıklı çalışması için alınacak besinlerle birlikte bol oksijene de ihtiyaç vardır. Onun için açık havada bol oksijenli ortamda yürüyüş yapmak çok önemlidir. Oksijenin yakılması mitokondride gerçekleşir. Vücudumuzda enerjimiz sürekli yenilenmektedir. Yani vücut sürekli olarak şarj edilmektedir.

Aldığımız besinlerin içerisinde karbonhidrat (glikoz) varsa bunlar hücre sitoplazmasında enerjiye çevrilir. Bu bölümde oluşan enerji kalitesiz olan enerjidir. Mitokondriler enerji üretmek için yağ asitlerini ve karbonhidratları kullanırlar. Karbonhidratlar az alındığında vücutta bulunan yağlardan enerji elde edilecektir. Vücut için faydalı olan enerji mitokondri zarlarında karşılanır. Proteinler ve yağlar mitokondride enerjiye çevrilirler. Sağlıklı mitokondriler 1 birim şekerden 36 ATP elde ederken, 1 birim yağdan 129 ATP enerji üretirler.

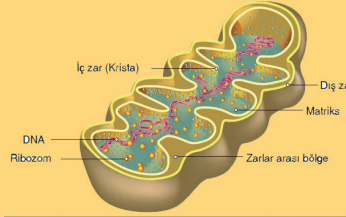
Ayrıca mitokondriler sağlıklı ise hücre içerisinde oluşan artıkları da ortadan kaldırırlar ve vücuttaki paslanmayı yok ederler.

Sağlıklı ve mutlu günler dileğiyle..

Kaynaklar:

- 1)Kuantum beslenme Dr. Ayşegül Çoruhlu,
- 2)Beslenerek iyileş Dr. Eyyüb Yılmaz

Peki! Mitokondrileri Sağlıklı Kılmak İçin Nelere Dikkat Etmeliyiz?

- Mitokondri zarının esnek ve ince olması mitokondrinin sağlıklı olduğunu gösterir. Bunu sağlamak için omega 3 ve omega 6 içeren besinler yenmelidir. (Balık ve deniz ürünleri, et, yumurta, kabuklu kuruyemişler, tohumlar ve bitkisel yağlar)

- Aşırı şeker tüketiminden uzak durulmalı özellikle NBŞ (nişasta bazlı şeker) içeren gıdalar yenmemeli. Bu şekerlere beynimiz uyumlu değildir. Çünkü bunlar sentetik üretilen şekerlerdir. NBŞ'li gıdalar fazla yenmesine rağmen tokluk hissi oluşturmazlar. Beynimiz binlerce yıl var olan genetiği değiştirmiş olan besinleri algılayabilmektedir. Onun için market raflarında bulunan işlenmiş her türlü hazır endüstriyel ürünler tercih edilmemelidir.

- Güneş ışığını fazla alan canlı besinler tüketilmelidir. Sebzeler, meyveler, baharatlar, yağlı tohumlar, baklagiller ve kuruyemişler tercih edilmeli. Özellikle koyu renkli sebze ve meyveler yenmelidir. Az pişmiş veya çiğ sebzeler bolca tüketilmelidir.

- İnsülin direnci ve kan şekeri yüksekliğinden kaçınmalıdır.

- Haftada düzenli yürüyüş yapmalıdır. Haftada 3 kez 30 dakika veya her gün 15'er dakika yürünmelidir. Derin nefes almak kan şekerini düşürdüğünden düzenli yürünmelidir.

- Trans yağlardan (margarinler) ve çevre toksinlerden uzak durulmalıdır.

- pH değeri 7' nin üzerindeki alkali sular tercih edilmelidir.

- Hamburger, fast food, asitli içecekler, meyve suları, bol şekerli çikolatalardan uzak durulmalı. Yüksek kalorili beslenmeden kaçınılmalıdır.

- Yatmadan en az 4 saat önce ana yemek olayı bitirilmelidir. Yatmadan önce su ve çay içilmesinde sakınca yoktur. Bu prensip haline gelirse uyku verimi artar. Gece açlığı zayıflama sağlar.

- Evlerde kaya tuzu kullanılmalıdır. Vücudumuzun 94 elemente ihtiyacı vardır. Bunun 84 tanesi kaya tuzunda olduğu için kullanmalıyız. Çınar, çam ve zeytin ağaçlarının uzun süre yaşamasının sırrı kaya tuzunda saklıdır.

- Yemekten sonra meyve ve tatlı yenmemeli çünkü vücutta enerji yüklenmesi fazla olmaktadır.

- Her türlü işlenmiş etlerden (sosis, salam, sucuk vb.) uzak durulmalıdır. Hafta 1-2 defa et yemekleri yenilebilir. Et yenirken bol salata ile birlikte yenmelidir. Hayvansal proteinler vücudu yorarlar.

- Çıplak ayakla toprakta dolaşılması ve topraktan bol elektron alınmalıdır.

- D vitamini için güneşte kalınmalıdır.

- Bilgisayar, cep telefonları, Wi-Fi, baz istasyonları, TV gibi elektromanyetik kirliliklerden uzak durulmalıdır.

- Vücudun kendi kendini tamir etmesi için ortalama 7 saat uyunmalıdır.

- Yemekten yarım saat önce su içilmeli, yemekle birlikte az su, yemekten 2 saat sonra ise bol su içmelidir.

- Bağırsak sağlığı için probiyotik ve prebiyotik besinler alınmalıdır.

Dr. Hanife Öz

Merhabalar,

Bir önceki yazımızın devamında aslına bakarsanız niyetim aşılarda ilgili konularla devam etmekte. Ancak şu anki güncel konumuz olan ve tüm dünyayı etkileyen koronavirüsü salgını ile ilgili bir paylaşımım olsun istedim.

Malumunuz olduğu üzere koronavirüsü salgını öncelikle Çin de başlayıp oradan tüm dünyaya yayıldı. Özellikle birçok Avrupa ülkesi ile birlikte artık ülkemiz de tehdit altında. Avrupa ülkelerinden özellikle İtalya da şu anda çok ciddi bir salgın ve karantina durumu var. Diğer Avrupa ülkelerine de ciddi bir yayılma söz konusu.

Bu durum karşısında paniğe kapılmamalı ancak tedbirlerimizi de almalıyız. Çünkü koronavirüsü çok hızlı yayılıma sahip ve ciddi anlamda ölümcül olabilecek bir hastalık tablosu oluşmaktadır.

Devletimiz zaten alması gereken kurumsal tedbirleri aldı. Hem hastalığa karşı hem de yurda giriş çıkışlarla ilgili yeteri kadar tedbir alındı. Ama "Bireysel tedbirler konusunda neler yapmalıyız?" sorusuna kişilerin doğru cevap vermesi de bir o kadar önemlidir.

Koronavirüsü, hasta kişiden yayılan damlacıkların sağlıklı kişi tarafından alınması ile bulaşır. (Ağız, burun, göz yoluyla)

Koronavirüsüne karşı korunma yollarının başında hijyen geliyor. Sık sık elleri yıkamak, maske takmak, elleri yıkadıktan sonra antiseptik veya kolonya kullanmak, tokalaşmadan olabildiğince kaçınmak en etkileyici korunma yolları arasında yer alıyor.

Bununla birlikte bağışıklık sistemini güçlü tutmak gerekir. Yine doktor kontrolünde bağışıklığı kuvvetlendirmek için ilaç ve gıda takviyesi yapmak da ikinci sıradaki korunma yolları arasında yer alıyor.

Sağlıklı ve dengeli beslenme ile düzenli uyku da Koronavirüsü salgınına karşı alınabilecek tedbirler arasında sıralanıyor.

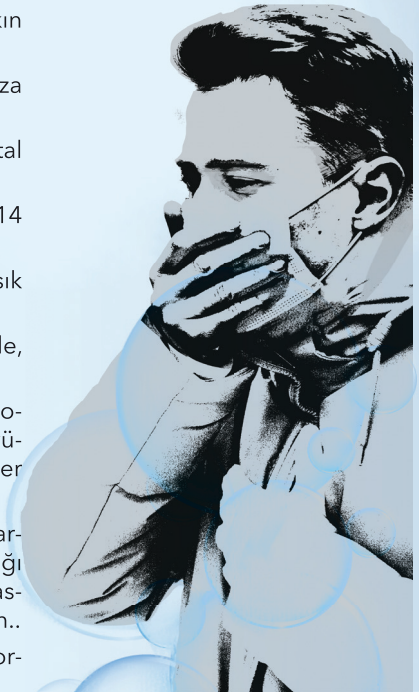
Koronavirüsten Korunma yolları:

Özetleyecek olursak;

- Ellerinizi sık sık su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca ovarak yıkayın.
- Soğuk algınlığı belirtileri gösteren kişilerle aranıza en az 3-4 adım mesafe koyun.
- Öksürken ve hapşırıırken ağızınızı ve burnunuzu tek kullanımlık mendille kapatın. Mendil yoksa dirseğin iç kısmını kullanın.
- Tokalaşma, sarılma gibi yakın temaslardan kaçının.
- Ellerinizle gözlerinize, ağızınıza ve burnunuza dokunmayın.
- Yurtdışı seyahatlerinizi iptal edin yada erteleyin.
- Yurtdışından dönüşte ilk 14 günü evinizde geçirin.
- Bulduğunuz ortamları sık sık havalandırın.
- Kıyafetlerinizi 60-90 derecede, normal deterjanla yıkayın.
- Kapı kolları, armatürler, lavabolar gibi sık kullandığınız yüzeyleri su ve deterjanla her gün temizleyin.
- Soğuk algınlığı belirtileriniz varsa yaşlılar ve kronik hastalığı olanlarla temas etmeyin, maske takmadan dışarı çıkmayın..
- Havlu gibi kişisel eşyalarınızı or-

tak kullanmayın.

- Bol sıvı tüketin, dengeli beslenin, uyku düzeninize dikkat edin.
- Düşmeyen ateş, öksürük ve nefes darlığınız varsa maske takarak bir sağlık kuruluşuna başvurun.

Bu saydığımız tedbirler dışında çok gerekmedikçe AVM gibi kapalı yerlere gitmemek ve bu dönemde kendimizi izole etmek koruyucu tedbir olarak çok önemlidir. Eğer çok önemli bir şikayetimiz yoksa kapalı evlerimiz; sağlık kuruluşlarında hastalık bulaşma olanağının yüksek olması açısından daha güvenlidir.

Sonuç olarak "Tedbir bizden taktir Allah'tan" sözünü hatırlatarak

Sağlıklı günler dilerim

Nuh Tepesi /Noah Land

Betül Yiğit Kavaklı

“İntikamla adalet arasında çok ince bir çizgi vardır.”

Ömer (Ali Atay) hayatının son günlerindeki babası İbrahim’in (Haluk Bilginer) son arzusunu gerçekleştirmek için köyelerine doğru yola çıkarlar. Babasının son isteği köyünde çocukken diktiği ağacın altına gömülmektir. Ancak bu son arzuyu gerçekleştirmek çok kolay olmayacaktır. Köye geldiklerinde köy muhtarı ve çocuklarının Nuh Tepesinde İbrahim’in çocukken diktiği ağacı sahiplendiğini ve insanlara bu ağacı Hz. Nuh’un diktiği ağaç olarak tanıtır ziyarete gelenlerden para kazandığını görürler.

Filmin giriş sekansından itibaren mutsuz bir evlilik ve mutsuz bir baba oğul ilişkisinin sıkıntılı burgacıyla karşılanıyoruz. Tipik bir baba oğul hikayesi aslında karşımızdaki. Çocukken babası tarafından terkedilmiş bir adam olan Ömer, hayatın onu tahammülsüz sınırlı bir insana dönüştürmesinden şikayet eder ve bunun sebebi olarak babasını suçlar.

Hikaye; her şeyin kanunlara göre yürümesinin büyük bir hınçla isten-

diği ama aslında hiçbir şeyin kanuna, usule göre ilerlemediği, küçük insanların küçük hesaplarının daima kazandığı bir yerde geçmektedir. Burası tahammülsüzler için bir cehennemdir.

Ömer’in babasıyla olan muhabbetleri ise çok gerçekçi... Kendi yaptığı hatalar ve dönüştüğü adam için sürekli babasını suçlarken aynı zamanda hamile olan karısından boşanma arifesindedir. Ömer’in içindeki şefkat kırıntılarını elimizle tutabiliyoruz. Özellikle babası uyurken onunla fotoğraf çekmeye çalışması bir miktar yürek burkucu. Vedalaşmayla affetme arasında bir savaş. Ali Atay bu performansı Tribeca Film Festivali’nde En İyi Erkek Oyuncu ödülünü sonuna kadar hak ederek kazandı.

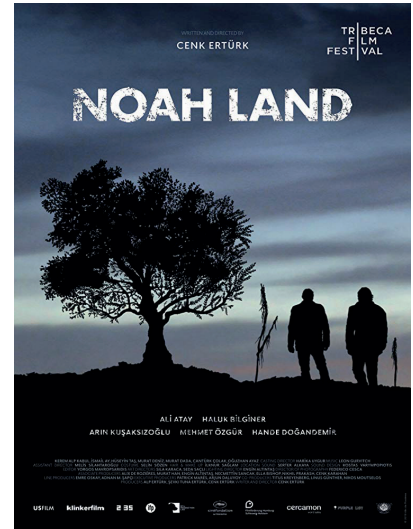
“Kendi yetersizliğinin farkında olan bir adama kızamassın ki, ancak merhamet edebilirsin.” diyen, çocukken oğlunu terk etmiş İbrahim’de ise pişmanlık değil ama oğlu için endişelenen bir hava hakim.

“Sen geçmişe saplanıp kalmışsın, anı yaşayamıyorsun.”

Filmde özellikle köy imamıyla muhabbetler, aşağılık kompleksine, karanlık ruha sahip insanların betimlenme üslubu ve öğelerin yerleştirilişi, bize yönetmenin Nuri Bilge Ceylan’dan büyük ölçüde etkilendiğini hissettiriyor. Nuh Tepesi, yönetmen Cenk Ertürk’ün uzun metrajlı ilk filmi. Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi bölümünde okurken sinemaya olan ilgisi onu film okuluna yönlendirmiş. Ünlü yönetmen Darren Aronofsky’den eğitim alan genç yönetmenimiz Nuh Tepesi senaryosuyla Haluk Bilginer ve filmin kurgusunu yapan ünlü Yorgos Mavropsaridis’i etkilemiş ve filme kazandırmış.

Özellikle gün doğumunda ağacın başında silüetlerden oluşan kavga sahnesinde görsel şölenin lezzeti bir başka olmuş.

Sonuç olarak belirli bir sona bağlanmasa da, kaliteli oyunculuklar ve gerçekçi diyaloglar, taşra gerçekçiliği, köy buhranı ve lezzetli görseller için izlenmeye değer. Film 6 Mart’ta vizyona girdi. İyi seyirler.

<> -Fotoğraflar -IMDB

Faruk Nafiz Çamlıbel

(18 Mayıs 1887 - 9 Kasım 1973)

Yaşar Soylu

Faruk Nafiz Çamlıbel 18 Mayıs 1887 yılında doğmuştur. Gazetecilik ve öğretmenlik yapmış, 1946'da siyasete atılmıştır. Şiir yazmaya genç yaşta, Birinci Dünya Savaşı yıllarında başlamış, başarılı bir şair olmuştur. Çamlıbel şiire aruz vezniyle başlamış, daha sonra hece veznine geçmiştir. Her iki ölçüyü de başarıyla kullanan Çamlıbel, şiirlerinde genellikle dörtlük kullanmıştır.

Sanat için sanat anlayışında şiirler yazmış, toplumdaki bireysel konuları işlemiştir. Lirik şiirleri fazla olmakla birlikte epik şiirleri de vardır. Aşk, tabiat, korku, ihtiras, ölüm, Anadolu, memleket vb. konularını şiirlerinde işlemiştir. Zamanında "Servet-i Fünun" döneminde "Edebiyat-ı Cedideciler"den etkilenip yazsa da Cumhuriyet döneminde "Milli Edebiyat"tan etkilenen ve milli kaynaklara dönme ilke edinen "Beş Hececiler" in içinde yer almıştır. Beş Hececiler grubunun en genç ve en başarılı şairidir. Akbaba Dergisi'nde "Çamdeviren" ve "Deli Ozan" takma adlarıyla mizahi şiirler yazmıştır.

Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken,

Yazılmamış bir destan gibi Anadolumuz.

Arkadaş biz bu yolda türküler tuttururken

Sana uğurlar olsun...Ayrılıyor yolumuz.

Batıyı benimsemiş bir kişiye yazdığı, ona karşı bir tutum sergilediği "Sanat" adlı bu şiir memleketçi şiirin ilk bilinçli bildirisidir. Anadolu'nun coğrafyasını, kültürünü, insanını yüceltmiş milli benliğe vurgu yapmıştır. Gözü kapalı batı anlayışına teslim olan insanları eleştirmiş ve son kıtada yollarının ayrıldığını açıkça dile getirmiştir.

Şiir, tiyatro, roman türünde eserler vermiştir. Bazı şiirlerinin edebiyatımızda çok önemli yeri vardır. Behçet Kemal Çağlar ile birlikte yazdığı "Onuncu Yıl Marşı" Cemal Reşit Rey tarafından bestelenmiştir. Sanat adlı şiiri edebiyatımızda memleketçi şiirin ilk bilinçli bildirisidir. "Han Duvarları" adlı şiirinde Anadolu'yu gerçekçi bir biçimde anlatmıştır. Faruk Nafiz Çamlıbel 9 Kasım 1973 tarihinde vefat etmiştir.

Mizacını eşinin kaleminden okuyalım:

"Yemek geç kalınca şöyle mutfağa kadar gelir, görünür o kadar... Daha şu gaz sobasını yakmayı bile bilmez... Bilhassa güzel konuşması ve yuvasına bağlılığına hayranım. Yuvasına bağlılıkta babalar yarışsa Faruk birinci gelir. Akşam en geç dokuzda evdedir.

Eserleri şunlardır :

ŞİİRLER: Han Duvarları, Dinle Neyden, Çoban Çeşmesi, Şarkın Sultanları, Gönülden Gönüle, Suda Halkları, Bir Ömür Böyle Geçti

TİYATROLARI :Canavar, Akın, Özyurt, Kahraman, Yayla Kartalı

ROMAN : Yıldız Yağmuru

Çoban Çeşmesi

Faruk Nafiz Çamlıbel

Derinden derine ırmaklar ağlar,
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi.
Ey suyun sesinden anlayan bağlar,
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi.

Gönlünü Şirin'in aşkı sarınca,
Yol almış hayatın ufuklarında,
O hızla dağları Ferhat yarınca
Başlamış akmaya çoban çeşmesi.

O zaman başından aşkındı derdi
Mermeri oyardı, taş delerdi,
Kaç yanık yolcuya soğuk su verdi,
Değdi kaç dudağa çoban çeşmesi.

Vefasız Aslı'ya yol gösteren bu,
Kerem'in sazına cevap veren bu,
Kuruyan gözlere yaş gönderen bu...
Sızmadı toprağa çoban çeşmesi.

Leyla gelin oldu, Mecnun mezarda,
Bir susuz yolcu yok şimdi dağlarda,
Ateşten kızaran bir gül arar da
Gezer bağdan bağa çoban çeşmesi.

Ne şair yaş döker, ne aşık ağlar,
Tarihe karıştı eski sevdalar,
Beyhude seslenir, beyhude çağlar
Bir sola bir sağa çoban çeşmesi.

Âşık Veysel Sadık Yârine Kavuşalı...

Resimleme: Halil İbrahim Yıldırım

Âşık Veysel nasıl anlatılır? O Anadolu Türkmen'inin aşkı, sevdası nasıl dile getirilir bilmem ki? Uzun ince bir yolda çıktığı yolculuğa gece gündüz devam etti, gözü hep menzildeydi. Kara toprağı sadık yâr bilen, cahillerin kuru lafına aldırmayan, gül yüzlü yârden mektup gelince yüzünde çiçekler açan, bir hayal peşinde dolanıp duran, saz ile çöllerde ceylan peşine düşen, “dokuz ay karnında beni gezdirdi.” diyerek anasını hiçbir zaman unutmayan, “Galiba dünyanın sonuna geldik/ Gelin belli değil kız belli değil.” serzenişiyle insanlığın geleceği için kaygılanan, azat da etse, öldürse de sevgiliden gelen her derde rıza gösteren ve son nefesinde “Hani ana babamız? Ölmemeye çare var mı? Cenab-ı Allah iman-ı salihden ayırmasın.” teslimiyetiyle aramızdan ayrılan dertli ozanımız Veysel...

“İnler Veysel arı gibi/ Bülüllerin zarı gibi/ Turnalar katarı gibi/ Türk'üz türkü çağırırız.”dedin. Anadolu'yu senin türkün. Bilesin ki feryadın gönüllerde türkün dillerde. Hiç şiir yazmasan, bir tek türkü söylemeseydin bile:

*“Karnın yardım kazmayınan belinen
Yüzün yırtım trnağınan elinen
Yine beni karşıladı gülünen*

Benim sadık yârim kara topraktır” sözlerin yeterdi seni has şairlerin arasında anmak için.

g ö k m a v i / v e f a

“Kör oldum Veysel oldum” dedin. Köylülerin seni “Kör Veysel” diye çağırıldı. Oysa ardına kadar açıldı gönül gözün. Anadolu seyahatlerinde herkesin ayakkabısı çamura bulanır, senin ayakkabın tertemiz kalırdı. “Ayakkabın nasıl bu kadar temiz kalıyor?” diye soran dostlarına “Ben sizin gibi kör müyüm ki ayakkabım batsın” diyerek kinayeli cevaplar ve unutulmaz dersler verirdin. Kimsele rin görmediğini görüyor; görenlerin bilmediğini seziyordun. Hayatını ne de güzel özetliyordun bir türkünde:

*“Bir bahtı karayım gülmedi yüzüm
Neşeli görünür, kan ağlar özüm
Kış misali geçti baharım yazım
Kaldırmadı başımdaki dumamı*

Dünya dedikleri bir büyük handır
Veysel durmaz ağlar bunca zamandır
Az yaşa çok yaşa sonu virandır
Bir gün göçüm çeker ömür kervanı.”

Hasta yatağına uzanıp, dünyaya veda edeceğini haber vericesine söylediğin o son sözler, son türkün hep içimizi yakan ne unutulmaz bir veda: v

GELMEZ YOLA GİDİYORUM

*Selam saygı hepinize
Gelmez yola gidiyorum
Ne karaya, ne denize
Gelmez yola gidiyorum*

*Ne şehire, ne de köye
Ne yıldıza ne de aya
Uçsuz bucaksız deryaya
Gelmez yola gidiyorum*

*Gemi bekliyor limanda
Gideceğim bir ummanda
Gözüm kalmadı cihanda
Gelmez yola gidiyorum*

*Eşim dostum yavrularım
İşte benim sonbaharım
Veysel karanlık yollarım
Gelmez yola gidiyorum*

“İki kapılı bir handan” geçip gittin, ardında taptaze türküler, dipdiri umutlar bıraktın. Dediğin gibi sen gittin ama adın kaldı. Dostlar seni unutmuyor mu? Veysel sadık yârine kavuşalı neredeyse yarım asır olmuş. Bizse onun sadık yârinin üstünde gezip dolaşıyoruz şimdilik...

“Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır
Toprak eğer uğruna ölen varsa vatandır.”

- On Beş Yılı Karşılarken -

M i t h a t C e m a l K u n t a y
1 8 8 5 - 3 0 M a r t 1 9 5 6